

МОНИТОРИНГОВ ДОКЛАД

ЗА 2022 Г.

ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ

на

НАЦИОНАЛНАТА СТРАТЕГИЯ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА

РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И

УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ 2021-2030 Г.

НА ОБЛАСТ ЛОВЕЧ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

(Обобщена информация въз основа на общинските доклади)

1. Областен съвет по етнически и интеграционни въпроси - брой заседания, обсъждани теми
2. Брой на експертите, работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни, трудови, образователни медиатори или други.
3. Взаимодействие с НПО в сферата на интеграция на ромите
4. Ангажиране на местната общност с изпълнението на плановете
5. Трудности и пречки, срещани при изпълнение на местните планове за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване. Мерки, инициирани от общините.
6. Общински планове за интегриране на ромите, включени в Плановете за развитие на общините

II. ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО ПРИОРИТЕТИ

(Обобщена информация въз основа на общинските доклади, вкл. информацията по приоритети за идентифицираните микрозони с най-маргинализирани общности, съгласно Приложение „Маргинализирани зони“ в Системата.)

В СИСТЕМАТА Е НАЛИЧНО ПРИЛОЖЕНИЕ С ИДЕНТИФИЦИРАНИ МИКРОЗОНИ/НАСЕЛЕНИ МЕСТА С ВИСОКА УЯЗВИМОСТ. МОЛЯ ЕКСПЕРТИТЕ, КОИТО ВЪВЕЖДАТ ДАННИТЕ В СИСТЕМАТА, ДА ИЗПРАТЯТ ПРИЛОЖЕНИЕТО И ИЗИСКВАТ ИНФОРМАЦИЯ И ЗА ТЕЗИ МИКРОЗОНИ/НАСЕЛЕНИ МЕСТА ОТ ОБЩИНТЕ, КОИТО ПОПАДАТ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТТА.

1. ОБРАЗОВАНИЕ
2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ
3. ЗАЕТОСТ
4. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ
5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ
6. КУЛТУРА И МЕДИИ

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: ДОБРИ ПРАКТИКИ, ИЗВОДИ, ТРУДНОСТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕРКИТЕ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ

I. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ

Областен съвет по етнически и интеграционни въпроси - брой заседания, обсъждани теми

През отчетния период беше изготвен годишен доклад за 2021 г. във връзка с Областен съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси в област Ловеч, в който бяха описани всички проведени дейности през 2021 г. по етнически и интеграционни въпроси.

Във връзка с указанията на НССЕИВ относно прилагането на Областна стратегия на област Ловеч за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030) община Ябланица предостави Общински план за действие.

През месец февруари беше изготвено писмо до участниците в ОССЕИВ за актуализиране състава на съвета, след което информацията беше обобщена и беше изготвена актуализирана заповед за състава на ОССЕИВ.

Съгласно указанията на НССЕИВ относно прилагането на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), както и Национален план за действие 2021-2023 г. беше напомнено с писмо на общинските администрации в областта, че имат ангажимент до август месец 2022 г. да изготвят и предоставят своите планове, съгласно изискванията на НССЕИВ. Към второто тримесечие на 2022 г. са предоставени общинските планове за действия на община Троян и Ябланица.

През третия отчетен период се получи от пет общини, планираните общински планове за интеграция на ромите, във връзка с изпълнение на Националната и Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), както и Национален план за действие 2021-2023 г. Плановете бяха разгледани и върнати на общините за корекция на някои неточности. След редакцията и приемането от съответните общински съвети плановете на община Ловеч, Троян, Тетевен, Угърчин и Летница бяха качени в електронната платформа на НССЕИВ.

В края на годината се получи общинският план на община Луковит за интеграция на ромите, във връзка с изпълнение на Националната и Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), както и Национален план за действие 2021-2023 г. Планът беше разгледан и публикуван в електронната платформа на НССЕИВ. Така за област Ловеч в системата са приложени всички седем общински плана, съгласно изискванията на НССЕИВ и Областната стратегия за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030). В края на отчетния период е актуализирана заповед за състава на Областния съвет по етническите и интеграционни въпроси.

Брой на експертите, работещи по етническите и интеграционните въпроси, здравни, трудови, образователни медиатори или други.

На територията на община Летница работят трима медиатори, както следва :

- Здравен медиатор в Община Летница – 1 бр.;
- Образователен медиатор в ДГ „Ирина Бачо Кирова“ гр. Летница – 1 бр.;
- Образователен медиатор в СУ „Бачо Киро“ гр. Летница – 1 бр.

Община Ловеч

Един здравен медиатор.

Община Луковит

1. Здравни медиатори – 2
2. Образователни медиатори: 13 човека, както следва:
 - Образователни медиатори от ромската общност, назначени в рамките на проект „Социално-икономическа интеграция в Луковит“ – 5 училищни образователни медиатори
 - Образователни медиатори по проект „Подкрепа за успех“ – 2 училищни образователни медиатори / в ОБУ „Неофит Рилски“ с. Дерманци и в ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Бежаново
 - От училищните бюджети – 4 училищни образователни медиатори;

- Образователни медиатори по проект „Обучения и заетост“ – към община Луковит – 2 общински образователни медиатори /1 в Бежаново и 1 в Румянцево/

3. Общностен работник от ромски произход - 2

Община Тетевен

Към Община Тетевен работи 1 /един/ младши експерт „Младежки дейности и интеграция“ и 1 /един/ младежки медиатор, а към Професионална гимназия по строителство, електротехника и услуги – Тетевен, работи 1 /един/ образователен медиатор.

Община Троян

1. образователни медиатори – 5;

2. здравен медиатор – 1 (до м. май 2022г.);

3. главен експерт „Социална и здравна политика“ в общинска администрация Троян.

Община Угърчин

В Община Угърчин работят трима здравни медиатори. Разпознаваеми са сред ромската общност и активно са включват във всички дейности и инициативи.

Община Ябланица

В Община Ябланица работят 5 човека образователни медиатори.

Взаимодействие с НПО в сферата на интеграция на ромите

Община Летница си партнира с неправителствени организации, като: Сдружение „Знание“ – Ловеч, Сдружение «Екомисия 21 век – Ловеч», Сдружение „Деветашко плато“, както и читалищата на територията на общината, които работят в сферата на етнически въпроси, политики и изследвания, образование и социални услуги, култура и туризъм. Изпълнени са множество проекти и дейности в тази насока, които са оказали положително влияние и активизиране на местната общност в различни сфери и дейности.

Девет социални услуги в **община Ловеч** след проведени конкурси са възложени на външен изпълнител – НПО;

- В проект "Социално-икономическа интеграция на уязвими групи – интегрирани мерки за подобряване на достъпа до образование в гр. Ловеч" по ОП РЧР и ОП НОИР партньори на Община Ловеч са Сдружение „Граждански инициативи“, Сдружение „Знание“ и ОУ „Кирил и Методий“ - гр. Ловеч.

На територията на **община Тетевен** няма действащо ромско или друго НПО, което целенасочено да работи по интеграционните политики, като в този смисъл ромската общност не е пряко и активно ангажирана с Общинския план за интеграция.

От друга страна, общинска администрация и Общински съвет – Тетевен ежесечно решава проблеми и задачи по линия на заетост, социална политика, образование, жилищни условия, сблъсква се с казуси от битов характер и други.

Ангажиране на местната общност с изпълнението на плановете

В **община Летница** представители на ромската общност вземат активно участие в местните органи на управление. Политики за ромите се формулират, обсъждат, планират, наблюдават, подобряват, с активното участие на ромите и другите представители на етнически групи на територията на общината.

Ромската общност е пряко ангажирана с изпълнението на плана, тъй като нейните представители са целева група на плана и активно участват при реализацията на мерките му. При изпълнението на планираните мерки по приоритети в общинския план за интеграция на ромите се срещат два вида трудности и пречки:

- Финансови – недостатъчно средства за реализацията на мерките;

- **Образователни** – ниската образованост на ромското население и други граждани от уязвимо социално положение, живеещи в сходни на ромите ситуация затруднява реализацията и постигането на целите на мерките в приоритети: образование, здравеопазване, заетост, върховенство на закона и недискриминация, култура и медии.

Община Ловеч

В договора за наем на общинско социално жилище в глава IV Права и задължение на наемателя е записано: „Наемателят се задължава да участва в мерките за социално приобщаване, като се включи в дейности за осигуряване на образование, заетост, здравеопазване, социално приобщаване по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020г.; програми за достъп до социални и здравни услуги на представителите на целевите групи; предоставяне на посреднически услуги от бюрата по труда, съобразно конкретните потребности на наемателя“

Община Ябланица

Създаването, приемането на Общинския план за действие в Община Ябланица изразява стремежа на общината да допринесе за развитието на социалната политика в общината, отговаряща по-пълно на потребностите на населението. Той изразява желанието и работи за създаване на условия за пълноценна реализация, чрез грижа и подкрепа за местните общности и групи от населението в риск. За изпълнението му от съществено значение е сътрудничеството на всички пряко загрижени институции на местно ниво с представители на МАГ и на ромската общност. Осигуряването на активното участие на ромите и тяхното желание да бъдат интегрирани е от ключово значение в изпълнение на заложените мерки и действия по приоритетните направления.

Трудности и пречки, срещани при изпълнение на местните планове за интеграция на ромите, препоръки и предложения за тяхното решаване. Мерки, инициирани от общините.

Община Ловеч

Най-големи трудности се срещат при изпълнение на дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите за обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Община Тетевен

Сериозен проблем представлява здравната неосигуреност сред ромското население и ненавременен търсене на медицинска помощ. Нарастващата безработица сред етноса е причина за твърде високия относителен дял на здравно неосигурени лица. Относително ниският образователен статус на семействата, в които израстват ромските деца, ги прави по-уязвими в образователно отношение. В голямата част от случаите по-ниското образование е свързано и с нисък социален статус и повишена бедност. В образователната система се забелязва отсъствието на децата от училище и ранното отпадане без да са придобили нужните знания и умения.

Община Угърчин

На фона на застаряващото население като цяло, се очертават проблемите с ранните бракове и високата раждаемост на ромски деца, в семейства с недостатъчни възможности за отглеждане на дете и родителски практики, пречателни за социализирането на децата в по-късна възраст. Такива са: ниска или липсваща хигиенна култура; невладеенето и неупотребата на български език в младите ромски семейства; проблеми, придружени от безработица и изолираност.

Трайна остава тенденцията на миграция на цели семейства към други европейски страни, най-вече поради икономически причини. Заминалите деца и ученици в чужбина отпадат от образователната система на страната, но не може категорично да се твърди, че не посещават училище в страната, където пребивават. Не са рядко и случаите, когато двамата родители преценяват, че за децата им ще е по-добре да са при тях и по този начин те отпадат временно

или окончателно от училище. Един от основните проблеми пред Общината е липсата на млади здравни специалисти които да обезпечат детските градини.

Община Ябланица

Конкретните трудности и пречки, които се наблюдават при изпълнението на плана, са свързани с приоритетите, залегнали в него-образование, здравеопазване, трудова заетост и жилищни условия.

Общински планове за интегриране на ромите, включени в Плановите за развитие на общините

Всичи седем общини на територията, на които живее ромска население имат изготвени и приети общински планове за интегриране на ромите.

Общинският план за интеграция на ромите е включен в Плана за развитие на **община Тетевен**. Конкретните трудности и пречки, които се наблюдават при изпълнението на плана, са свързани основно с приоритетите – образование и здравеопазване.

Община Ябланица

Общинският план за интеграция на ромите и заложените в него приоритетни области на развитие са в унисон с тези на Плана за развитие на общината.

II. ОБОБЩЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО ПО ПРИОРИТЕТИ

Обобщена информация въз основа на общинските доклади, вкл. информацията по приоритети за идентифицираните микрозони с най-маргинализирани общности, съгласно Приложение „Маргинализирани зони“ в Системата.

На територията на община Априлци няма ромско население и затова не е представена информация за ситуацията там.

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 7.09.2021 ГОДИНА*

Летница	(брой)							
	2021							
	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ¹
	3632	3040	448	8	15	2	23	96

* Източник: https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/reports/result.jsf?x_2=2025

На територията на община Летница няма населени места, квартали или махали с компактно ромско население. Един квартал в гр. Летница е заселен с власи- етнос, преобладаващата част от който живее при подобни условия.

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 7.09.2021 ГОДИНА								
	(брой)							
	2021							
	Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ¹
Община Ловеч	38699	35372	1298	593	158	90	507	681
Бележки								
¹ В категорията "Непоказана" са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.								
По информация от НСИ								
Дата на изготвяне на справката: 08/02/2023								

б. село Александрово – ромска махала

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Най-много жители от ромски произход живеят в кв. Изток, гр. Луковит. Това е квартал с компактно ромско население, в който според наблюдения на местните пастори, здравния медиатор в квартала и социални работници, към 2022 г., живеят около 4000 души. В квартала има много добре изглеждащи и благоустроени къщи, но същевременно има и бараки, без елементарни битови условия, в които обаче живеят семейства с деца, често многодетни.

Регистрираните в общината адреси в квартала са, както следва:

- ул. „Кокиче” – 56
- ул. „Начална” – 46
- ул. „Пролет” – 45
- ул. „Теменуга” – 41
- ул. „Божур” – 9
- ул. „Лютиче” – 16
- ул. „Лозарска” – 58
- ул. „Лале” – 43
- ул. „Момина сълза” – 30
- ул. „Роза” – 14
- ул. „Синчец” – 21
- ул. „Бор” – 5
- ул. „Лилия” – 6
- ул. „Мак” – 9
- ул. „Кирил и Методий” – 13

Общ брой адресно регистрирани сгради в кв. „Изток” – 412 бр.

Общ брой жилища в сградите – 503 бр. / по данни от преброяването през 2001 г./

Компактни групи ромско население и семейства в риск от бедност са се формирали и в някои села, напр. Петревене и Беленци, където ситуацията с интеграцията на децата се влошава още повече поради липса на детски градини и училища в тези села. Тук бяха идентифицирани деца в несигурна семейна среда - отглеждани от самотни родители или случаи на непълнолетни майки с повече от едно дете. Компактна група ромско население има и в с. Бежаново, където училището е напълно сегрегирано. По време на проектна работа в с. Бежаново бяха установени над 10 многодетни семейства с 8 до 10 деца, някои от децата с увреждания или с проблеми с психичното здраве.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

Община Тетевен има 13 населени места с общо население 17 970 жители към 7 септември 2021 г. по данни на НСИ от последното преброяване. Броят на населението намалява поради ниската раждаемост и миграцията на младите хора в по-големите градове и в чужбина.

Етническата принадлежност на населението се регистрира и отразява на базата на доброволното самоопределяне на лицата. Населението на община Тетевен по самоопределение за етническата принадлежност е:

Източник: Национален статистически институт - <https://infostat.nsi.bg>

В община Тетевен най-многобройната етническа общност е българската, която наброява



92,30 % от населението.

Делът на самоопределилите се като роми е 2,1 %. Продължава тенденцията част от хората от ромските произход да се самоопределят като българи и турци. Поради тази причина не е възможно да се посочи официално точния брой на ромското население на община Тетевен.

Към турския етнос са се причислили 0,11 %, а представители на други етнически групи са 0,44%. При анкетирането не са отговорили около 4,46 % от населението и не са се самоопределили около 0,6%. Забелязва се висок процент от населението, което не желае да отговори на въпроса за етническата принадлежност.

На територията на община Тетевен компактни групи от ромски произход живеят предимно в град Тетевен /квартал Мрамор, квартал Насовица, квартал Полатен, както и в селата Гложене и Български извор.

ОБЩИНА ТРОЯН

По данни на Националния статистически институт - Преброяване 2021 населението на Община Троян е 26 884 лица, разпределени по етническа принадлежност на база самоопределяне, както следва:

НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ, ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 7.09.2021 Г.

		(брой)							
		2021							
		Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ¹
LOV34	Троян	26884	25107	791	325	72	90	161	338
		100%	93.39%	2.94%	1.21%	0.27 %	0.33%	0.60%	1.26%

В категорията "Непоказана" са включени лицата, добавени от административни източници, за които липсва информация в използваните при преброяването регистри.

За сравнение, по данни на Националния статистически институт - Преброяване 2011 населението на Община Троян е било 32 399 лица (намаляло с 5515 лица), разпределени по етническа принадлежност на база самоопределяне, както следва:

**НАСЕЛЕНИЕ ПО ЕТНИЧЕСКА ПРИНАДЛЕЖНОСТ, СТАТИСТИЧЕСКИ РАЙОНИ,
ОБЛАСТИ И ОБЩИНИ КЪМ 2011 Г.**

		(брой)							
		2011							
		Общо	Българска	Турска	Ромска	Друга	Не мога да определя	Не желая да отговоря	Непоказана ¹
LOV34	Троян	32399	27566	860	334	72	110	0	3459
		100%	85.08%	2.65%	1.03%	0.22%	0.34%	0.00%	10.68%

След статистически анализ на данните се вижда, че за 10 години относителният дял на населението самоопределило се като българско е нараснало с 8,31 пункта, а броят на ромския и турски етнос се е запазил или нараснал незначително. В последното преброяване не отговорилите или не желаещи да отговорят на въпроса за етническа принадлежност са десет пъти по-малко в сравнение с предходното преброяване. Тези лица през 2021 г. са се самоопределили, като българи.

а. Населени места (квартали, махали) с компактно ромско население на територията на общината

гр. Троян, квартали и прилежащи територии на града:

* общинско общежитие в кв. „Търнето“, ул. „Стефан Стамболов“ № 3 и фургони и паянтови къщи;

* общежитие мах. „Червянска лъка“;

* местност „Алдишки рът“;

* местност „Коньова могила“;

* местност „Стойчески рът“;

* местност „Белишки Орешак“ (пътя за с. Белиш);

* кв. „Велчевски“ на гр. Троян;

* кв. „Попишка“ на гр. Троян;

* кв. „Ливадето“;

* ул. „Пряспа“ № 57 (двора на фирма ИЗИ);

* ул. „Генерал Карцов“ от № 136 до № 142 (срещу бензиностанцията на Петрол);

* ул. „Васил Левски“ № 222 (на спирката до чешмата на Мондешкото);

* кв. „Ливадето“ (зад фирма „Бенакс“).

В селата:

* Горно Трапе, мах. „Циганското“;

* Ломец;

* Добродан

* Орешак;

* Борима;

* Голяма Желязна;

* Калейца;

* Дебнево.

Официалните статистически данни от преброяването не дават реална информация за броя на населението от етнически малцинства в общината. По данни събрани през 2021 г. от здравния медиатор, по емпиричен път чрез теренно изследване е устоновено, че представителите на етническите малцинства в община Троян са: 2151 лица, в т. ч. 1521 от ромски произход и 630 турци.

По данни събрани по емпиричен път от здравния медиатор (2021 г.) ромското население в гр. Троян, наброява 807 лица, живеещи в следните квартали и махали, с приблизителен брой население: общинско общежитие в кв. „Търнето“, ул. „Стефан Стамболов“ № 3 – 120 лица; в прилежащи терени във фургони и паянтови къщи – 45 лица; общежитие мах. „Червянска лъка“ - 70; „Алдишки рът“ – 80; „Коньова могила“ - 25; „Стойчески рът“ - 40; „Белишки Орешак“ - 130; кв. „Велчевски“ - 40; В квартал „Попишка“ на гр. Троян - 50 роми; кв. „Ливадето“ – 80; на ул. „Пряспа“ № 57 (двора на фирма ИЗИ) 20 роми; на ул. „Генерал Карцов“ от № 136 до № 142 (срещу бензиностанцията на Петрол) 32 роми;

на ул. „Васил Левски“ № 222 (на спирката до чешмата на Мондешкото) 8 роми; кв. „Ливадето“ (зад фирма „Бенакс“) 17 роми и около 50 роми живеещи в различни градски квартали (не компактно).

В селата броят на представителите на малцинствени групи са 714 роми и 630 турци, живеещи съответно в: с. Горно Трапе, мах. „Циганското“ – 80 роми, Ломец – 40 роми и 30 турци, Добродан – 70 роми и 50 турци, в с. Орешак - 180 роми, с. Борима – 500 турци; с. Голяма Желязна – 250 роми и 50 турци; с. Калейца – 50 роми, с. Дебнево – 40 роми; с. Терзийско – 4 роми.

Представителите на етническите малцинства в община Троян са 2151 лица, в т. ч. 1521 от ромски произход и 630 турци.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

Община Угърчин е една от най-слабо заселените общини на територията на Р.България. По данни от ГРАО – Угърчин, броя на жителите по настоящ адрес на територията на Община Угърчин е 6006 души от тях: жителите на град Угърчин са 2659 души, а жителите на селата са 3347 души.

*Население на община Угърчин към 31.10.2022 г. по данни на ГРАО-Угърчин

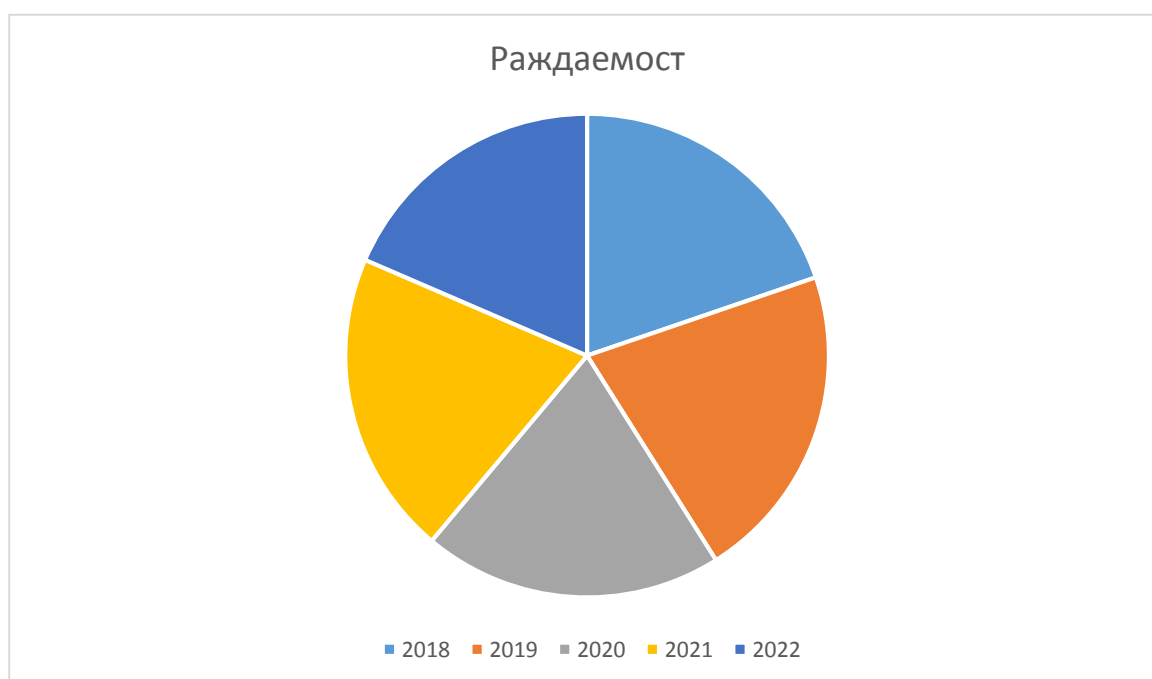
Население на общината	По постоянен адрес	По настоящ адрес
Общо	5826	6006
0-18 г.	1245	1227
Мъже от 18г.-63 г.	1756	1654
Жени от 18г.-60 г.	1420	1337
В пенсионна възраст	1405	1788

Раждаемост	2018г.	2019г.	2020г.	2021г.	2022г.
Общо:	64	59	65	66	60

Делът на самоопределилите се като роми в община Угърчин едва 4,10%, съпоставен с останалите общини на област Ловеч. Като основна непосредствена целева група на Плана са идентифицирани 234 български граждани от ромски произход и други уязвими социално-икономическо положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Според статистическите данни ромското население се разпределя по възраст, както следва:

Етническа група	Общо	Възраст /в навършени години/							
		0-9	10-19	20-29	30-39	40-49	50-59	60-69	70+
ромска	234	45	56	42	35	21	20	9	6



Българските граждани от ромски произход на територията на общината са разпределени в почти всички населени места в общината, като единствено концентрация се наблюдава в обособена махала в село Кирчево. В останалите населени места от общината те са заселени в кварталите съвместно с другите етнически групи.

На територията на общината има и населени места, в които няма заселени български граждани от ромска етническа група. В населените места от общината не се наблюдава и няма български граждани от ромски произход и други в уязвимо социално-икономическо положение, които да обитават временни постройки, бараки или други от такъв тип. Те обитават основно полумасивни жилищни сгради старо строителство, които се ползват без да бъде извършвано прехвърляне на собствеността на недвижимите имоти от собствениците им.

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

По официални данни от Преброяването на населението към 2021 г. по етнически състав, а именно:

- общ брой население-5627
- от тях българи-4056
- от тях турци-10
- **от тях роми-1096**
- други-18

- не мога да определя-201
- Не желая да отговоря-31
- непоказали-215

Данните са изтеглени от Националния статистически институт на 24.02.2023 г.

Преобладаващата част от ромското население в общината живее в град Ябланица и селата Брестница и Златна Панега.

1. ОБРАЗОВАНИЕ

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

На територията на община Летница има гарантиран достъп до качествено образование в интеркултурна среда. В общината функционира след оптимизацията на училищната мрежа СУ „Бачо Киро“, гр. Летница като средишно училище и ДГ „Ирина Бачо Кирова“ – гр. Летница с изнесена група в село Горско Сливово. В ДГ „Ирина Бачо Кирова“ - гр. Летница функционира една яслена група, 4 групи в гр. Летница и една изнесена група в село Горско Сливово за деца от 3 до 7 години. В СУ „Бачо Киро“ - гр. Летница се обучават ученици от различни етнически общности от гр. Летница и селата Крушуна, Кърпачево, Горско Сливово, Чавдарци, Каменец, Одрне, Асеновци и Александрово.

Изпълнени мерки през 2022 година, заложи в общинския план:

- Повишаване на обхвата на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст по механизма за обхват:

Обхващането на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст (до 16 години) се извършва в детските градини и училища, като целта е да не остане необхванато дете и ученик. В ДГ „Ирина Бачо Кирова“ са сформирани групи за задължително предучилищно образование - 4, 5 и 6-годишна възраст, преди постъпване в първи клас. Грижата за обхващане и включване на децата и учениците в образователните институции е обща и се реализира с координираност между образователните институции, общинската администрация, дирекция „Социално подпомагане“ и МКБППМН. Посещаемостта в училище е проблем най-вече за ученици от социално слаби семейства, чиито майчин език е различен от българския. Наблюдава се тенденция немалка част от родителите търсейки поминък извън общината да оставят децата и учениците при роднини. От това произлиза слабият контрол, липсата на мотивираност за учене и лоша дисциплина. Трайна остава тенденцията на миграция на цели семейства към други европейски страни, най-вече поради икономически причини. Заминалите деца и ученици в чужбина отпадат от образователната система на страната, но не може категорично да се твърди, че не посещават училище в страната, където пребивават.

- Подготовка на децата в ранна детска възраст (3-6 години) за бъдещо пълноценно включване в образователния процес, особено на деца от малцинствени етнически групи. Допълнителни занимания с деца в детските градини, за които българският език не е майчин:

ДГ „Ирина Бачо Кирова“ - гр. Летница участва в проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“. В рамките на проекта са обхванати 20 деца от малцинствен етнически произход от 4 възрастови групи, за които българският език не е майчин. На всяко от 20-те деца се предоставя допълнително обучение по български език, като ефективно средство за социално приобщаване в групата на техните връстници.

- Създаване на клубове по интереси; сформирани на групи за допълнителна подготовка /ФУЧ/ в областта на културата, фолклора и традициите на различните етноси, танцови формации; изкуства; традиционни занаяти:

Към СУ „Бачо Киро“ – гр. Летница има създаден еко клуб „Зелена идея“ и 12 групи по интереси, в които активно участват деца от малцинствен произход. В партньорство с читалища „Искра – 1997 г.“ и НЧ „Н. Й. Вапцаров“ – гр. Летница към СУ „Бачо Киро“ са сформирани група по народни танци и мажоретен състав. Училището работи по проект „Всеки ученик ще бъде отличник – 3“, насочен изцяло към деца от ромски произход и други малцинствени групи.

- Въвеждане на форми на взаимодействие и дейности в детските градини и училищата за изграждане на положителни нагласи към образователната интеграция на ромските деца:

СУ „Бачо Киро“ работи по проект на център „АМАЛИПЕ“: „Всеки ученик ще бъде отличник – 3“, насочен към превенция на отпадането от училище на деца от ромски произход и други малцинствени групи.

- Квалификация на учители, директори и други педагогически специалисти за работа в мултикултурна среда:

През 2022 г. 11 бр. учители, директори и други педагогически специалисти са преминали квалификация за работа в мултикултурна среда.

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

Специфична цел 1: Ефективен обхват, включване и реинтеграция на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст от уязвими групи, включително роми.

Конкретните мерки са:

- Обхващане на деца от уязвими групи, включително роми, във форми на образование и грижи в ранна детска възраст и осигуряване на непрекъснатост на обучението в задължително предучилищно образование за 4, 5 и 6-годишните деца. Отговорните институции, които са ангажирани с изпълнението на мярката и работят съвместно са: Община Ловеч; детски градини; РУО-Ловеч; МОН; ДАЗД; МТСП. Осигуряват се средства от държавния бюджет, изчислени на базата на приети от МС стандарти за финансиране на делегираните от държавата дейности и броя на децата. Част от средствата са по Програма „Образование“ 2021-2027.

145 деца от уязвими групи са записани в детски градини за учебната 2022/2023 година.

- Осигуряване на непосредствен и непрекъснат достъп до образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст чрез дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст. Резултатът е положителен. Той е по-висок от текущата стойност на индикатора от юни 2022 г. при приемането на Плана за действие. За обхват в задължителната за предучилищно и училищно образование възраст (4-16 години) към 31.01.2023 г., без тези в чужбина, подлежат 3436 деца/ученици. От тях необхванати са 73 деца и ученици или 2,12 %. Част от тях са в чужбина, но няма от кого да се получи информация. Обхванатите деца и ученици са 97,88%. Реализираният коефициент на обхват на територията на Община Ловеч надвишава целевата стойност с натрупване от 96%, заложена в Плана за действие.

- Запазване на броя на детски градини със средищна или защитена част от детска градина и броят на средищни и защитени училища в Община Ловеч.

В края на учебната 2021/2022 г. ситуацията е следната:

Две детски градини с групи – средищна част от детска градина;

Една детска градина с група – защитена част от детска градина;

Едно защитено училище и три средищни училища;

За учебната 2022/2023 г. са запазени: защитеното училище, трите средищни училища и детската градина с група – защитена част от детска градина. Функционира една средищна детска градина.

- На територията на община Ловеч на 100 % е осигурен безплатен транспорт за деца и ученици от населени места, в които няма детска градина или училище до средищни или приемащи образователни институции, чрез организиране на превоз за собствена сметка и превоз по транспортна схема.

Специфична цел 2: Осигуряване на условия и прилагане на образователни инструментариуми и методики за осъществяване на приобщаващо образование и образователна интеграция на деца и ученици от уязвими групи, включително роми.

- Осъществяване на допълнителни модули по български език за деца, чийто майчин език е различен от българския, с цел преодоляване на съществуващи и последващи обучителни затруднения, породени от невладеене на българския език.

В ДГ „Кокиче“, с. Дойренци - изнесена група с. Александрово се отглеждат, възпитават и обучават деца от ромски произход, чийто майчин език е различен от българския. През учебната 2021/2022 г. 15 деца са включени в допълнително обучение по БЕ по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ (АПСПО). За учебната 2022/2023 г. 10 деца са обхванати в допълнително обучение по проект АПСПО.

В ДГ „Люляче“, гр. Ловеч деца от уязвими групи, които не владеят добре български език, включени в модули за допълнително обучение за учебната 2021/2022 г. са 16, а през учебната 2022/2023 г. – 13.

В ДГ „Снежанка“, гр. Ловеч и в групата в с. Малиново за учебната 2021/22 г. е организирано допълнително обучение по български език за 42 деца, чийто майчин език е различен от българския по проект АПСПО. За учебната 2022/23 г. децата са 40, а така също и 1 дете от Украйна. Достигната е целевата стойност – 3 детски градини и 137 деца.

- Осигуряване на допълнително обучение по учебни предмети, включително през ваканциите, за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание за ученици от уязвими групи, в това число роми:

В ОУ „Панайот Пипков“- гр. Ловеч през учебната 2021/2022 г. в IV клас е проведено извън редовните учебни часове допълнително обучение по български език и литература с 12 (дванадесет) ученици и по математика с 13 (тринадесет) ученици. Обучението е осъществено по график, утвърден от директора, от 16.06.2022 г. до 24.06.2022 г. През учебната 2022/2023 г. в I клас е проведено допълнително обучение по български език и литература с 6 (шест) ученици и по математика с 6 (шест) ученици. Обучението е осъществено по график, утвърден от директора, от 02.11.2022 г. до 31.01.2023 г.

В ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Александрово голяма част от учениците принадлежат към уязвими групи. Семействата, чиито деца се обучават в училището в с. Александрово, са с нисък социален статус и занижен интерес към образователната система като цяло. През 2022 година са осъществени следните дейности:

1. Обща подкрепа с ученици от всички класове със съответните учители и класни ръководители – основно по БЕЛ и математика, по предварително изготвен план по учебните предмети, с цел преодоляване на пропуски и овладяване на учебното съдържание.
2. За лятната ваканция е изготвен график на дежурните учители за провеждане на занимания с учениците. Всяка седмица се предоставя възможност учениците да участват в разнообразни занимания.
3. Занимания по интереси по Наредбата за приобщаващо образование – след анкетиране на учениците и изследване на техните интереси, през първото полугодие на 2022 г. са сформирани две групи: Спорт и здраве и Религия. Общо са проведени 220 часа през учебната 2021/2022 г. и лятната ваканция; от септември 2022 г. функционират четири групи: „Спорт и здраве“; „Сръчни ръце“; „Езиков свят“ и „Математика“.
4. По проект „Подкрепа за успех“ допълнително обучение на ученици I-VII клас, в четири групи – две по математика и две по БЕЛ, са обучени общо 20 ученици.
5. Проект „Равен достъп до училищно образование в условия на кризи“ – сформирани 3 групи по дейности 2, 3 и 4; участници: ученици – 3 групи; учители – 1 група, родители – 1 група и медиатори – 1 група;
6. В дейностите на групите ЦДО всеки ден са предвидени по два часа занимания по интереси. В тези часове учениците развиват своите интереси.
7. Допълнителна подкрепа се оказва и на ученици от 1 клас – 1 ученик и 7 клас – 4 ученици. Оказва се съдействие от ресурсен учител, психолог и логопед. Учебният материал се поднася

по достъпен за учениците начин, свързан с възможностите и потребностите им. Екипите за подкрепа работят в добро сътрудничество.

В ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, гр. Ловеч през учебната 2021/2022 година по проект „Подкрепа за успех“ са сформирани следните групи по учебни предмети за преодоляване на обучителните затруднения на учениците:

Клас	Учебен предмет	Брой ученици
1 клас	БЕЛ	5
2 клас	БЕЛ	5
3 клас	Математика	5
4 клас	БЕЛ	5
7 клас	БЕЛ	5

Във връзка с преодоляването на дефицитите, натрупани вследствие от обучението в електронна среда след края на учебната година под формата на проектни дейности са сформирани следните групи за допълнително обучение:

III клас – Математика – 6 ученици;

II клас – БЕЛ – 6 ученици;

I клас – БЕЛ – 5 ученици.

Прогимназиален етап – БЕЛ и математика – 10 ученици.

През учебната 2022/2023 г. са сформирани следните групи за допълнително обучение:

II клас – БЕЛ – 3 ученици

IV клас – БЕЛ – 3 ученици

През почивните дни и ваканциите се изпълнява дейност от проект „Ние можем! Ние успяваме!“ под формата на допълнително обучение по БЕЛ с 10 ученици от начален етап.

Учениците от ОУ „Васил Левски“ – с. Малиново като цяло се водят като рискови от отпадане, поради факта, че 90% от родителите са безработни и/или неграмотни. 18% са от ромски произход. Мерките: образователни консултации на 80% от учениците ежеседмично; предвидена е през м. юни да се организира допълнителна подкрепа за учениците от начален етап; ангажираност в „Занимания по интереси“. В ОУ „Васил Левски“ – с. Малиново броят на учениците в риск от отпадане от образование, включени в допълнително обучение е 24.

На територията на Община Ловеч 209 ученици са включени в допълнително обучение по учебни предмети, включително през ваканциите, за преодоляване на пропуски в овладяване на учебното съдържание за ученици от уязвими групи, в това число роми.

- Допълнителни извънкласни занимания с ученици от ромски произход по проект „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи - интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование в гр. Ловеч“ със срок 31.01.2023 г. Общо 91 са обучените ученици в заниманията, осъществени от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“- гр. Ловеч и Сдружение „Знание“ със средства по ОП НОИР. В т.ч. са учениците от клубовете от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“- гр. Ловеч. През учебната 2021/2022 по проект „Социално икономическа интеграция на уязвими групи – интегрирани мерки за подобряване на достъпа до образование в гр. Ловеч“ са сформирани 2 групи за занимания по интереси, функционирали до 31.08.2022 г., а именно: клуб по изобразително изкуство „Шарена палитра“, с обучени 12 ученици от начален етап; клуб по музика „Славейче“, с обучени 12 ученици от прогимназиален етап.

Специфична цел 3: Повишаване на качеството на образование и подкрепа на ефективни образователни практики, чрез иновативни идеи и дейности и повишаване на дигиталните умения в образователни институции с по-голям брой деца и ученици от уязвими групи, включително роми. Осигуряване на подходяща подкрепа за образователни институции с по-голям брой деца и ученици от уязвими групи, в съответствие с установените потребности, вкл. за назначаване на образователен медиатор и социален работник. Средствата от държавния бюджет за допълнително финансиране за работа с деца и ученици от уязвими групи по чл. 282,

ал. 14 от ЗПУО, за 6-те образователни институции в Община Ловеч за 2022 г. са в размер на 105 227 лв.

Осъществяване на подкрепа на деца и ученици от уязвими групи, включително роми, чрез назначаване на образователни медиатори, помощници на учителя и/или социални работници в образованието.

В ОУ „Св. св. Кирил и Методий“, с. Александрово през учебната 2021/2022 г. е работил 1 (един) образователен медиатор.

В ОУ „Панайот Пипков“- гр. Ловеч до 30.06.2022 г. е бил назначен 1 (един) социален работник по проект „Подкрепа за успех“.

В ОУ „Св. св. Кирил и Методий“- гр. Ловеч през учебната 2021/2022 г. по проект „Подкрепа за успех“ работи 1 (един) образователен медиатор до 30.06.2022 г. След тази дата е назначен към бюджета на училището. По проект „Социално икономическа интеграция на уязвими групи – интегрирани мерки за подобряване на достъпа до образование в гр. Ловеч“ в училището е назначен 1 (един) сътрудник на терен, провеждащ регулярни месечни посещения за осъществяване на срещи с родители до с. Катунец, с. Смочан, кв. „Продимчец“, с. Радювене.

В ОУ „Васил Левски“ – с. Малиново през учебната 2021/2022 г. има един образователен медиатор. За учебната 2022/2023 г. от средствата от държавния бюджет за допълнително финансиране за работа с деца и ученици от уязвими групи по чл. 282, ал. 14 от ЗПУО е назначен непедagogически персонал – 1 (един) човек.

В ДГ „Снежанка“, гр. Ловеч за учебната 2022/2023 година са назначени 2-ма помощник възпитатели по проект АПСПО.

Специфична цел 4: Подкрепа за ученици от уязвими групи, включително роми, за продължаване на обучението в специалности и професии на средното образование, които дават перспектива за реализиране на пазара на труда или са с очакван недостиг от специалисти на пазара на труда.

През календарната 2022 година кариерното ориентиране като част от общата подкрепа за личностно развитие е насочено към откриване на интересите и способностите на учениците и формиране на адекватна самооценка за избор на професия и подготовка за успешна професионална реализация. На директорите на училища в община Ловеч е предоставена Годишна програма с предложени теми, обединяващи всички създадени ресурси и добри практики на Център за кариерно ориентиране към ЦПЛР-ОДК, гр. Ловеч. В изпълнение на Годишния план на центъра са проведени информационни кампании за ученици от уязвими групи, на които е предоставена актуална информация за професиите и специалностите, които се изучават в училищната система и е осъществена подкрепа при вземане на решения, свързани с продължаване на образованието, както и с потребностите на местния пазар на труда за подпомагане на прехода от образование към заетост на завършващите образование ученици. Оказана е методическа помощ на отпаднали от училище ученици, относно изграждане на умения за търсене на работа и информация за свободни работни места. През отчетния период са консултирани 167 ученици от уязвими групи, включително и роми. Проведени са 24 индивидуални консултации и 2 консултации с родители в уязвимо социално положение.

Специфична цел 5: Повишаване и надграждане на знанията, уменията и компетентностите на педагогическите специалисти и непедagogическия персонал за работа в мултикултурна среда и за преодоляване на стереотипи, дискриминационни нагласи и прояви на насилие и тормоз.

МКБППМН за 2022 г. е организирала 58 мероприятия за превенция с различна насоченост по училищата в Община Ловеч:

- Световен ден на думата „Благодаря“-11 януари;
- Световен ден на прегръдката 21.01.2022 г.;
- Розова фланелка 23.02.2022 г.;
- Баба Марта-време за традиции, надежда и споделеност;
- ВЕЛИКДЕН – история, традиции и ритуали-април;

- Ден на приятелството-9 юни;
- Международен ден на толерантността-16.11;
- Световен ден на доброта 13.11.2022 г.

Особено внимание е отделено на малолетните и непълнолетните настанени в ЦНСТ. Взели са участие в мероприятията на комисията за 2022 г., които са проведени по училища и също в „Да изчистим България за един ден“, „Ваканция без риск“, „Лято-посещение на кино за деца от ЦНСТ“, „Ден на младежта“.

Проведени са анкети:

- Агресията в училище 13-20 юни 2022 г.;
- Анкета „Кибертормоз“ 03-07 юни 2022 г.;
- Анкета „Толерантност“ 21.11.2022 г.

Двама обществени възпитатели са работили през годината с деца от ромски произход и деца от ЦНСТ във връзка с предотвратяване на противообществени прояви. Разпространени са брошури издадени от МКБППМН за „Превенция на ранните бракове“ в училища с мултикултурна среда.

Специфична цел 6: Разширяване на възможностите за учене през целия живот и популяризирането му сред всички слоеве на населението, включително чрез неформално и информално образование и включване във форми за образование и обучение на лица, които не са завършили средно образование

От Дирекция „Бюро по труда“ са организирани квалификационни курсове за придобиване на допълнителна или нова професионална квалификация за 60 човека от уязвими групи в община Ловеч.

През 2022 г курсове по ограмотяване на възрастни от уязвими групи не са провеждани.

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Един от основните проблеми на Общината, отчетен и в Националния доклад за развитие на човека на ПРООН – „Ромската“ безработица като в класацията по тип Община Луковит е на 78-мо място сред общините от 262 общини в страната. Като основна причина за тази безработица в анализната част на плановете за развитие на общината е изведено ниското ниво на образование и неграмотността. В периода 01.01.2022- 31.12.2022 г. образователната система на община Луковит включва шест общински училища и пет детски градини.

Статистически данни за община Луковит:

Отпаднали през учебната 2022/2023 г. са 5 ученици;

Реинтегрирани 2022/2023 - 12 ученици.

Броят на реинтегрираните ученици през 2022/2023 г. нарасна в резултат от изпълнението на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с Решение на МС № 100 от 08.06.2018 г. Със заповеди на началника на РУО-Ловеч в общината са сформирани 3 екипи за обхват в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст.

Завършили висше образование и колежи младежи от ромски произход – 12.

Основните проблеми в училищното и предучилищно образование са необхванатите деца от ромски произходи и други уязвими групи, ранното отпадане на учениците от образователната система и респ. ниската грамотност или функционална неграмотност.

Процентните съотношения на учениците по етнически произход, отпадащи от училище по различни причини, могат да се групират, както следва:

- Икономически – ниски доходи на семейството, безработни родители, миграция заедно с родителите – 40 %;
- Социални – родителска незаинтересованост, липса на контрол от страна на семейството, отрицателно въздействие от страна на средата, лоши битови условия и др. – 35 %;

личностни – липса на мотивация за учене, негативно отношение към училището, трудности в общуването с учители и съученици вследствие на недоброто владение на български език, личностни особености – 15 %;

-Традиционни и свързани с обичаите на ромите – свързани с традициите, обичаите, ценности на ромската общност / водещи до ранни бракове/ – 10 %.

Осигуряване на възможности за участие на децата и учениците в общински, областни, национални и международни проекти, програми, конкурси и форуми в областта на науките, технологиите, изкуствата и спорта, както и изяви по интереси със съдействието на Общината, читалищата и спортните клубове. Информация от ОУ „Св. св. Кирил и Методий“ – с. Бежаново:

1. Участие на училищен отбор по футбол на общинско състезание – 15 ученици;
2. Участие на ученици в организиран от училището общински конкурс „Детство мое –реално и вълшебно“ – 25 ученици;
3. Участие в Национален конкурс „Детство мое – реално и вълшебно“ – 1 ученик.

СНЦ „Етнотолеранс“ в партньорство работи по проект на тема:

„Игра на приказки“, финансиран от Тръст за социална алтернатива.

Проектът се изпълнява в периода 01 май 2022 г. – 31 юли 2023 г.

Основните цели на проекта са:

- развитие и обогатяване на успешно апробираните методология и авторска методика, създадени по проект „Формиране на езикови и социално-емоционални умения чрез приказки“, с методическо ръководство за учителите и дидактическо помагало за учениците за подобряване на езиковото и социално-емоционално развитие на деца на възраст 6-7 години от уязвими общности;

- утвърждаване на ефективността на авторския методически модел и дидактически подход за преход от майчиния/домашния език към официалния език на преподаване – българския, чрез участие в игрови дейности за развитие на социално-емоционалните умения чрез достъпни за възрастта речеви изяви и използване на приказки като съдържателна основа;

- повишаване на устойчивостта на резултатите чрез утвърждаването им в общински и регионален мащаб като разпознаваем и ефективен подход за образователна подкрепа на деца от уязвими общности.

Преките бенефициенти са първокласници от четири училища от община Луковит.

Втората група бенефициенти включва: педагогически специалисти – директори, начални учители и учители в ЦДО, които ще се включат пряко в работата по проекта: НУ „Инж. Георги Иванов Вълков“ – град Луковит, ОУ „Христо Ботев“ – с. Румянцево, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – с. Бежаново и ОУ „Васил Левски“ – с. Торос.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

Образователната политика на община Тетевен е насочена към осигуряване на равен достъп за развитие на всички деца и ученици, без оглед на етническа, расова или религиозна принадлежност. Подобряване на достъпа и повишаване на качеството на образованието и обучението и качествените характеристики е приоритет на образователните институции в община Тетевен.

В община Тетевен функционират следните образователни институции:

- 12 училища – едно средно училище – СУ „Георги Бенковски“- гр. Тетевен, две професионални гимназии - НПГГСД „Сава Младенов“- гр. Тетевен и ПГ по СЕУ- гр. Тетевен, две начални училища - НУ „Хаджи Генчо“ в Тетевен, НУ „Любен Каравелов“ в с. Бабинци и седем основни училища, съответно в селата: Рибарица, Черни Вит, Галата, Български извор, Глогово, Градежница, Голям извор;
- Център за подкрепа за личностно развитие (ЦПЛР);
- Дневен център за деца и младежи с увреждания;

- Център за обществена подкрепа;
- Общностен център за деца и семейства – Тетевен;
- Шест /6/ детски градини, от които 5 детски градини са с изнесени групи. Към ДГ „Здравец“ - село Галата има една яслена група.

На територията на общината има две средищни училища, четири защитени, едно национално и две иновативни училища.

Броят на учениците определят различното финансово състояние на училищата.



Един от най-сериозните проблеми в община Тетевен през последните години са негативните демографски тенденции и последиците от това: намаляване броя на учениците в паралелките и увеличаване броя на маломерните и слетите паралелки, което поставя на сериозно изпитание функционирането на системата на делегираните бюджети.

Движението на учениците през последните пет години е посочено в следната таблица:

Училище	2018/2019	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023
СУ „Георги Бенковски“ – гр. Тетевен	450	415	412	414	424
НППГСД „Сава Младенов“ – гр. Тетевен	264	262	256	259	289
ПГ по СЕУ, град Тетевен	155	177	179	205	189
НУ „Хаджи Генчо“ - град Тетевен	335	303	281	280	282
НУ „Любен Каравелов“, село Бабинци	15	15	17	17	14
ОУ „Георги Бенковски“, село Галата	215	210	204	193	189

ОУ „Христо Ботев“, с. Глогово	142	134	129	113	96
ОУ „Васил Априлов“, село Градежница	128	107	99	103	92
ОУ „Васил Левски“, село Голям Извор	51	53	57	59	52
ОУ „Георги Бенковски“, село Черни Вит	42	58	64	76	78
ОУ „Георги Бенковски“, село Рибарица	29	26	26	25	20
ОУ „Васил Левски“, с. Български Извор	113	96	93	89	89
Общо:	1939	1856	1817	1833	1824

Постепенно броят на учениците в община Тетевен намалява през последните пет учебни години със 115 ученици или с около 5,9% през 2022/2023 спрямо 2018/2019 учебна година. Намаляването броя на учениците в образователната система е предпоставка от ниската раждаемост и миграционните процеси сред населението /пребиваване на семействата в чужбина/.

В СУ и професионалните гимназии се забелязва увеличение на броя ученици. През учебната 2022/2023 година в СУ „Георги Бенковски“ – гр. Тетевен се обучават 424 ученици и в НППГСД „Сава Младенов“ – гр. Тетевен – 289 ученици. В ПГСЕУ - град Тетевен и ОУ „Георги Бенковски“, село Черни Вит се наблюдава ръст на учениците в сравнение с учебната 2018/2019 година.

През учебната 2021/2022 г. няма отпаднали ученици от образователната система, което означава че механизмът за съвместна работа на институциите работи ефективно по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици.

На територията на община Тетевен във връзка с Постановление №100 от 08.06.2018 година на Министерски съвет, активно се работи по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователните система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, които не са обхванати в образователната система, за които има риск от отпадане от училище и детска градина или са напуснали преждевременно образователната система.

Дейността по Механизма активно и резултатно се осъществяваше през последните учебни години чрез междуинституционалната платформа „Посещаемост и безопасно училище“. За всяко населено място и училище със заповед на началника на РУО е сформиран екип за обхват. В общината са създадени IV екипа, които работят за връщане и записване в училище на

учениците. Откроява се тенденция за увеличаване броя на учениците, които не продължават да учат след основно образование, както и на децата, заминаващи със семействата си в чужбина. На територията на община Тетевен няма необхванати деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, с изключение на тези, които пребивават с родителите си извън страната.

В една или друга степен основните фактори, които оказват силно влияние върху отпадането от училище на децата от общината, са:

- Социално-икономически причини – те са един от основните фактори за отпадане от образователната система. Лошото качество на живота на определени социални слоеве поставя сериозни препятствия пред образованието на децата и младежите. Ниските доходи не позволяват на много семейства да покрият разходите на своите деца за образование. “Бедността на семейството” е съществена причина за отпадането от училище. От друга страна, детето, което не посещава училище е ценно и като трудов ресурс и често подпомага формирането на семейния бюджет или участва в домакинската работа. Основната им заетост е свързана със събирането на вторични суровини или работа в строителството. Много деца помагат на своето семейство чрез грижа за някои от своите братя, сестри, по-възрастен човек или в домашното стопанство.
- Образователните причини за отпадане от училище - те са свързани както с училищната среда, така и с организацията на учебния процес. Някои ученици изпитват съществени затруднения при усвояване на учебния материал; слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него нежелание да се посещава училище; наличие на конфликтни отношения със съученици или с учители и др.
- Етническата принадлежност – тя води до придържането към определени културни стереотипи, които оказват влияние, когато семейството живее в компактна група сред представители на собствения етнос. Тук проблемът е проявен при ромския етнос - чрез прекъснали обучението си деца и ученици. Причини - поради сключване на брак, раждане на дете; прекъснали обучението си поради миграция на семейството, като и тук причините отново са икономически.

Детските градини на територията на община Тетевен участват по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“. ДГ „Незабравка“- Тетевен и ДГ „Детелина“- Тетевен работят по Дейност 1. Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи, включително роми. По Дейност 2. по проекта са обезпечени средствата за такси на всички детски градини с повишена концентрация на деца от уязвими групи. В детските градини в селата Глогово, Градежница и Галата няма деца от ромски произход. ДГ "Здравец" - с. Галата има изнесена група "Изворче" в с. Български извор, където има деца, подлежащи на задължително обучение от малцинствен произход. До този момент няма отпаднали деца от образователната система в детските градини на територията на Община Тетевен.

В ОУ „Васил Левски“ – с. Голям извор са обхванати четирима ученици от ромски произход, като няма данни за отпаднали ученици. Риск от социално изключване представляват осем ученици от основното училище. Един учител се е обучавал за работа в мултикултурна среда, а по проект „Подкрепа за успех“ в основното училище работи един социален работник.

В ОУ „Васил Левски“ – с. Български извор преобладават ученици от ромски произход. За учебната 2021/2022 година няма отпаднали ученици. Активно се провеждат родителски срещи, посещения по домовете, съвместни изяви на ученици и родители.

В НУ „Хаджи Генчо“ е назначен социален работник, който успешно работи по превенция на отпадането на ученици. В началното училище успешно функционира политика за закрила на детето, съобразена със спецификата на училището, както и с етническия състав на учениците. Училищата в Община Тетевен осигуряват равен достъп на всички свои ученици до предлаганите образователни услуги. Осъществява се ефективна съвместна работа за изграждане на позитивен психологически климат и приобщаваща среда в детските градини, училищата и

ЦПЛР. В ЦПЛР - Тетевен се обучават безплатно 121 деца, ученици от 5 до 18-годишна възраст в 12 групи в области: „Наука“, „Изкуство“ и „Спорт“.

ЦПЛР - Тетевен създава условия за подготовка и изява на таланти и даровити деца и ученици в областта на науката и изкуството и дава възможности за обучение в интеркултурна среда.

Заниманията в групите на Център за подкрепа за личностно развитие – Тетевен съответстват на дейностите, планирани в Областна стратегия за подкрепа на личностното развитие на област Ловеч и Стратегия за подкрепа на личностното развитие на децата и учениците на община Тетевен. Заниманията в ЦПЛР са безплатни, като дават възможност за общуване на деца от различни социални групи, на различна възраст, от различен етнос, от различни училища и формиране на толерантно отношение между тях.

Подкрепа се оказва и на учениците от социални слаби семейства, като педагозите посещават семействата по домовете и предоставят обучителни материали за работа на децата в домашна среда, при въведено онлайн обучение, посочвайки приоритетите на образованието.

Оказва се помощ и се стимулират учениците за участието им в конкурси, състезания и олимпиади за насърчаване на напредъка и непрекъснатото им учене. Екипите по Механизма, в които влизат представители на училищната общност, ДСП, РУП – Тетевен и община Тетевен осъществяват непрекъснати посещения на терен, като правят обходи с цел повторно привличане на децата в учебния процес. Водят се разговори с родителите и се гарантира институционалната подкрепа.

В контекста на образователната интеграция на най-маргинализираните общности на територията на община Тетевен приоритетно се развиват целеви мерки, заложи в Плана за действие за подкрепа на интеграционните политики: обхващане на децата в риск от маргинализираните семейства в детски градини; записване и задържане на отпадналите деца в училище; подкрепа и осигуряване на допълнителни занятия за компенсиране на образователни неравенства; системна и последователна работа за приобщаване на родителите; мерки за ограмотяване на неграмотни и малограмотни възрастни роми; повишаване на капацитета на учителите в детските градини и училищата; програми за повишаване на качеството на образование.

ОБЩИНА ТРОЯН

По цел 1: Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование, включително чрез интеграция на ромски деца и ученици в етнически смесени детски градини и училища:

- Общият брой на учениците в задължителна предучилищна възраст е 554 деца, обучаващи се в детски градини и групи за предучилищно образование в училище. От тях 91 са децата от ромски произход.

По дейност 1. Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ са работили 5 детски градини с обхват от 101 деца.

- До края на учебната 2021/22 г. по проект „Подкрепа за успех“ по Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“ са сформирани групи за допълнително обучение по български език съответно 64 ученици в ОУ „Иван Хаджийски“ и 25 ученици от ОУ „Васил Левски“, с. Орешак

- От началото на новата учебна 2022/23 г. са осигурени средства за назначаване на 4 образователни медиатори в помощ на учениците с образователни затруднения. По НП "Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници" са осигурени 28671 лв. за обезпечаване на заплатите на образователните медиатори.

По цел 2: Превенция на отпадане от училище и ограмотяване на неграмотни и млогограмотни възрастни роми. Повишаване качеството на образование в детски градини и училища, в които учат ромски деца за намаляване дела на отпадналите и преждевременно напусналите училище

През 2022 г. за прилагане на диференциран подход при обучението на учениците, които имат пропуски или срещат затруднения при овладяването на учебното съдържание са осигурени следните обучения по квалификационните планове на образователните институции:

- Ефективни решения и подходи в приобщаващото образование - 2 педагогически специалисти; Специализирана методика за допълнително обучение по български език за деца от предучилищна възраст - 1 педагогически специалист;
- Емоционалната интелигентност и емоционалната компетентност в работата на учителя“ - 2 педагогически специалисти;
- С грижа за различните деца и техните преподаватели – 8 педагогически специалисти;
- Онлайн обучения на тема „Акалкулия“ и „Дислексия“ - 2 педагогически специалисти;
- Повишаване на учителския авторитет чрез партньорство с родителите и мотивация за учене на учениците – 25 педагогически специалисти.

➤ Във всяко училище по график са определени часове за индивидуални консултации по учебни предмети, по които учениците са срещнали затруднения. Броят на консултациите по учебни предмети за деца, реинтегрирани в образователната система е сравнително малък, поради малкия процент завърнали се в образователната система ученици, 2 за 2022 г., от които 1 в прогимназиален и 1 в гимназиален етап. С тях са проведени по 10 часа консултации за наваксване на пропуснатото учебно съдържание. Общият брой на консултираните ученици за 2022 г. е 1035 ученици.

- За осигуряване на добър обхват и обратна връзка с родители от ромските общности през месец май 2022 г. е извършен обход и анкетиране на родителите, ползващи услугата „нощуваща група“, в резултат от допитването 21 родители потвърдиха желанието градината да остане седмична, а останалите родители се насочиха към други детски градини. Брой обхванати в детските градини деца от 3 до 7 години от ромската общност за 2022 г. - 81 деца;

- Към сформираните екипи за обхват за 2022 г. са включени 29 педагогически специалисти от училища и детски градини, вкл. педагогически съветници, психолози и др.;

- Няма данни за подобрени резултати, ученици повторили поради слаб успех за учебната 2022-23 г. са общо 11, като 3 от тях са в гимназиален етап;

- За сравнение 2021/22 година учениците, повторили поради слаб успех са 9 в прогимназиален етап, в гимназиален – няма.;

- 2 реинтегрирани след отпадане – 1 в прогимназиален етап в ОУ „Иван Хаджийски“ и 1 в гимназиален етап в ПГМЕТ- Троян;

- Общият брой на осигурените стипендии за 2022 г. за ученици е 147. От тях за предотвратяване на отпадането 6, за ученици без родители – 14, за обучение в дуална система - 43 стипендии, а за образователни резултати – 9;

- Проведени са 3 кампании от ВУЗ за прием, като са разяснени и възможностите за общежитие, отпадане на такси и др., общ брой ученици от уязвими групи – 40;

- 14 ученици от ромски произход са кандидатствали във ВУЗ;

- 12 ученици са продължили образованието си във ВУЗ, 2 приети и се отказали по финансови причини.

Организираны 17 открити практики пред родители от ромски произход, проведени са съвместно общо 24 празника, 11 екскурзии с образователна цел и пикници сред природата и др. инициативи.

Няма проведени специализирани обучения за образователните медиатори, включени са в квалификационния план на училищата, осигурен достъп до вътрешноинституционалните квалификации.

4 са образователните медиатори, назначени по НП „Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници“.

По Цел 3. Обучение в дух на толерантност и недискриминация в детските градини и в училищата, чрез съхраняване и развиване на културната идентичност на деца и ученици от ромски произход: 24 училищни празника, 4 коледни базара, информационни кампании за киберсигурността и превенция на заболявания предавани по полов път. Представена е дейността по проект АПСПО в присъствието на 60 родители и представители на НПО.

- През 2022 г. детска градина „Буковец“ работи активно по проект на ЦОИДУЕМ „Приказка ми разкажи – приятел ми бъди“, одобрен по конкурсна процедура 33.20-2021 на Център за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства.
- По инициатива на ученическите съвети към училищата с подкрепата на училищните психолози са проведени коледни базари с участието на всички ученици и подкрепата на родителите. Общ брой участници: 425 ученици.
- 5 педагогически специалисти и 2 директори са съдействали на ученическите съвети за провеждане на инициативи за преодоляване на дискриминационни нагласи.
- През учебната 2022-23 г. към училищата са сформирани 3 групи за занимания по интереси с елементи на гражданско образование: клуб „Дебати“ в СУ „Св. Климент Охридски“, клуб „Религия в СУ „Васил Левски“- Троян и клуб „Моят живот“ в ОУ „Васил Левски“, с. Орешак. Обхванати ученици: 48, брой занимания: 192.
- Интеркултурно образование се реализира чрез клубове по интереси, занимания по интереси при целодневна организация на учебния ден в училище, празници и събития от живота на институциите.

По цел 4: Прилагане на форми и програми за работа с деца с трудности и дефицити в обучението и отпаднали от училище с цел тяхната реинтеграция.

Идентифицирани 2 ученици в рискова семейна среда, осигурено е психологическо консултиране от Център за обществена подкрепа.

По цел 6: Системно взаимодействие с родителите за осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за възпитанието, развитието, образованието и отглеждането на децата, както и за сътрудничество с детската градина/училището. Съвместна работа с образователни медиатори и други специалисти с отношение и влияние върху образователните постижения на децата и учениците:

- Проведена е 1 кампания от 3 училища за разясняване ползите от образованието. В самостоятелна форма на обучение над 16 г. са регистрирани 30 лица, от тях за завършване на начален и прогимназиален етап са се записали 13 души.
- ОУ „Иван Хаджийски“ е провело ателиета за образователна интеграция с включени 13 родители, сформирани е 1 родителски клуб „Има защо“ за подпомагане на празници от училищния живот с участието на 15 родители.

По цел 7: Подкрепа на образователни практики, иновативни идеи и дейности, насочени към трайно приобщаване и образователна интеграция, включително за повишаване на дигиталните умения:

- Осигурени са 2 преносими компютъра за ОУ „В. Левски“, с. Борима, 1 за ДГ „Здравец“ и 1 за ДГ „Осми март“ по Национална програма „ИКТ в системата на предучилищното и училищното образование“.
- Проведени са 2 обучения на педагогически специалисти за усъвършенстване на уменията им за преподаване/провеждане на занимания от разстояние в електронна среда на тема „Най-новите информационни технологии в процеса на обучение“ с участието на 25 учители, проведено от Просвета - София АД; „Иновативни методи в обучението по човекът и природата в начален етап III-IV клас“ - 20 учители, Просвета - София АД; „Креативни решения за преподаване, използване на образователни ресурси и облачни технологии“ - Център за съвременно образование – София -12 учители.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

Образователната система в община Угърчин включва едно средно училище с две професионални паралелки: „Производство на кулинарни изделия и напитки“ и „Обслужване на заведения в общественото хранене“, две основни училища и две детски градини.

- СУ „Св.Св.Кирил и Методий“-гр. Угърчин – 401 деца;
- ОУ „Христо Ботев“-с. Кирчево – 94 деца;
- ОУ „Св.Паисий Хилендарски“-с. Лесидрен – 28 деца;
- ДГ „Светулка“-гр.Угърчин – 145 деца;
- ДГ „Щастливо Детство“-с. Кирчево 43 деца.

В детските градини и училищата на територията на Община Угърчин е създадена добра организация за обучение и подкрепа за личностно развитие посредством: добра материална база и учебна среда; осигурени познавателни книжки, учебници и помагала; осигурена документация; създадени условия за целодневна организация на учебния ден: столово хранене; медицински грижи.

- Осигурен транспорт;

Създадена е добра организация за извършване на безплатния превоз на пътуващите ученици. Децата и учениците от населените места, където няма училище и ДГ се извозват с два автобуса, предоставени от МОН. В началото на всяка учебна година се утвърждават маршрутните разписания. Извършва се предпътен преглед на автобусите, медицински преглед на водачите и тест за алкохол. Осигурени са придружители на децата. Превозните средства се поддържат и обслужват в съответствие с изискванията на ДАИ. Осигурени са и специализирани превози - чрез сключен договор с превозвач.

- Условия за детско и ученическо хранене, отпих и спорт;

Чрез организираното столово хранене в училищата, учениците имат възможност ежедневно да получават разнообразни и питателни топли закуски и обяд. В СУ „Св. Св. Кирил и Методий“ храната се приготвя в добре оборудвана кухня. В ОУ „Христо Ботев“ и ОУ „Св. Св. Паисий Хилендарски“ храненето се подсигуриява чрез кетъринг.

- Здравно обслужване на деца и ученици:

Здравните кабинети са ремонтирани, обзаведени с медицински мебели и инструменти, осигурени с медикаменти и превързочни материали.

Медицинските специалисти от здравните кабинети на детските градини и училищата осъществяват следните дейности:

- профилактика и промоция на здравето;
- оказване на спешна помощ при инциденти;
- организиране и провеждане на програми за здравно образование;
- наблюдение на физическото развитие и определяне физическата способност на децата и учениците;
- участие в подготовката, подбора и провеждане на профилактични и противоепидемични дейности за предотвратяване възникването и ограничаване разпространението на заразните и паразитните заболявания;
- регистриране здравното състояние на децата и учениците в здравно профилактични карти и изготвяне на анализ въз основа на данните, получени от личния лекар. За тази цел работещите в здравните кабинети поддържат постоянна връзка с личните лекари и имат актуална информация за здравословното състояние на подрастващите и проведените имунизации.
- Една от основните задачи на медицинския персонал е провеждането на здравно образование с оглед предоставяне на знания и формиране на убеждения, умения и нагласи за активно отношение към здравето и избор на здравословен начин на живот на децата и учениците. Медицинските специалисти имат и ангажимента да проследяват и контролират факторите на средата, в която се отглеждат и възпитават децата и се обучават учениците, учебния режим, храненето, спортната дейност.

Отчет по изпълнение на дейностите, вкл. периодна изпълнение, отговорни за изпълнението, резултати, устойчивост на резултатите върху обхванатите от мярката, като и друга информация, като и друга информация, относима до мярката.

- Целодневна организация на учебния ден от I до IV клас – 37 ученици, от които 70% са от ромския етнос;
- Допълнителна подготовка /ФУЧ/ в училище – 97 ученици, от които 60% са от ромския етнос;
- Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез предоставяне на безплатни учебници за всички ученици до VII клас без оглед на етническа принадлежност и социална среда – 98 ученици, от които 60% са от ромския етнос;
- Осигуряване на редовна посещаемост и задържане в училищата чрез предоставяне на транспорт за ученици в задължителна училищна възраст от селата до училище - 4 ученици, от които 3 уч. са от ромския етнос;
- Осигуряване на редовна посещаемост в групите за предучилищно образование за 4, 5 и 6-годишни деца в ДГ - 175 деца, от които 70% са от ромския етнос;
- Информационни беседи и проекции на филми – 170 родители, от които 70% са от ромския етнос;
- Провеждане на беседи и информационни срещи – 3 кампании: Подкрепа на образователните медиатори и социални работници.

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Образователната интеграция на ромските деца е отправна точка за равноправното интегриране на ромите в българското общество. Тя е важна предпоставка за последващо приобщаване към пазара на труда, за повишаване на здравния статус и трудовата заетост, и за подобряване на жилищните условия на ромите. Образователната система в община Ябланица е оптимално структурирана. Тя включва четири училища: СУ „Васил Левски“- гр. Ябланица, ОУ „Христо Ботев“- с. Брестница, ОУ „Любен Каравелов“- с. Златна Панега и ОУ „Васил Левски“- с. Орешене с общо 48 паралелки и една детска градина „Райна Княгиня“ с 3 изнесени групи в селата Брестница, Златна Панега и Добревци. В образователните институции на територията на Община Ябланица между децата няма напрежение на етническа и религиозна основа. Сградният фонд е в много добро състояние.

Основните цели в приоритет „Образование“, които са поставени в Общинския план за действие за 2022 г. са:

- Гарантиране правото на равен достъп до качествено образование;
- Повишаване на качеството на образованието в детската градина и училищата;
- Обучение в дух на толерантност в детската градина и училищата чрез съхраняване и развитие културната идентичност на деца и ученици от ромски произход
- Превенция на отпадане от училище на ученици в уязвимо положение и роми
- Приобщаване на родители на деца и ученици от ромски произход към образователния процес и засилване на участието им в училищния живот

В сравнение с предишни периоди, през изтеклата година, макар и с малко се наблюдава положителна тенденция за засилване на интереса на ромската общност към повишаване на образованието. На територията на общината се отчита и тенденция за повишаване на посещаемостта и задържане на децата в училище. Фактори, които допринасят за това са дейностите по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст и назначаването на образователни медиатори в училищата, които в настоящия момент са 5 на брой (един по проект), назначени в четирите училища на територията на общината, като четирима от тях са от ромски произход. По Механизма са

създадени два екипа за обхват, които посещават периодично и при необходимост домовете на деца и ученици, които не посещават редовно детска градина или училище. В екипите за обхват има представители на РУО, общината, образователната институция, ДСП, районното полицейско управление. На територията на община Ябланица почти не съществува проблем с обхвата на децата в детските градини и на учениците в училищата. За да не бъдат обхванати някои деца или ученици в институциите, най-честата причина е заминаване на семействата им в големите градове или в чужбина. За пътуващите ученици от селата, в които няма училище е организиран превоз до съответното училище.

В град Ябланица няма сегрегирани на паралелки по етнически признак. Но в селските училища, които са с преобладаващ брой ромско население, училищата са изцяло съставени от ученици роми.

СУ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“- ГРАД ЯБЛАНИЦА

През изтеклата година средното училище в града работи по реализацията и изпълнението на следните проекти и национални програми:

1. Проект **„Подкрепа за успех“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“**. Проектът е за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание по Български език и литература и по Математика. Сформирани бяха и работиха 22 групи, от които 16 групи в начален етап и 6 групи в прогимназиален и гимназиален етап. Вследствие на проекта намаля броят на учениците, при които има пропуски в обучението по тези два учебни предмети, а те предимно са от ромски произход.

2. Проект **„Подкрепа за приобщаващото образование“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“**. Чрез проекта се цели осигуряване на по-високо качество и достъп на образование на ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изявени дарби. С бюджета на проекта се помага да се осигури подкрепа за личностно развитие на определен брой ученици.

3. **„Занимания по интереси“**. Чрез заниманията по интереси се развива интегрирането на ключовите компетентности, възпитанието в ценности, патриотичното, гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното възпитание, насърчаването на иновациите и креативното мислене на учениците. Немалка част от обхванатите ученици отново е от ромски произход. Заниманията се организират от училището за ученици от 1 до 12 клас, в съответствие с желанието на родителите на децата, на самите ученици, както и със спецификата на заниманията и с възможностите на училището.

4. Проект **„Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“**

Проектът цели да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. Важен приоритет е пълното осигуряване на достъп за всички ученици до виртуална класна стая в условията на продължителна пандемия. Чрез проекта образователната система следва да осигури равни условия за всички ученици за развитие на дигитална грамотност и качествено обучение по всички предмети за всички образователни етапи.

5. **НП „ЗАЕДНО В ИЗКУСТВАТА И В СПОРТА“** – реализира се през 2022/2023 учебна година. Творческите дейности, които се реализират по програмата, ще допринесат за стимулиране талантите на учениците, за повишаване на тяхната мотивация, за развиване на личното творчество, на танцовото, музикалното и театралното изкуство в училище.

Заниманията със спорт изграждат качества като воля, упоритост, постоянство, отговорност, самочувствие, дисциплинираност, екипност. Физическата активност оказва силно положително въздействие и върху психичното здраве на подрастващите и самоконтрол. 3 групи в модул „Изкуства“ – Народно пеене; Инструментална група – гайди, кавал и тъпан; Български народни танци.

3 групи в модул „Спорт“ – 2 групи волейбол – начален и прогимназиален етап и 1 група футбол – първи гимназиален етап.

6. **НП „ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ“** – реализирана до май 2022 г. Оборудване и обновяване на учебните работилници в училището на стойност 94 000 лева. Подновено изцяло оборудването в учебните работилници на двете професии, по които се предлага обучение в училището: „Техник-технолог в хранително-вкусовата промишленост“ и „Техник по транспортна техника“, включително закупуване на симулатор за лек автомобил.

7. Проект **„ВСЕКИ УЧЕНИК ЩЕ БЪДЕ ОТЛИЧНИК 3“ В ПАРТНЬОРСТВО С ЦМЕДТ „АМАЛИПЕ“** - Проектните дейности са насочени към превенция на отпадането и задържане на ромските деца в училище, увеличаване на броя на реинтегрираните / записаните отново в училище деца, увеличаване на броя на възрастните роми, включени във форми на учене през целия живот, чувствително увеличаване на процента на ромските младежи, които продължават своето образование в средни училища/ гимназии.

ОУ „ЛЮБЕН КАРАВЕЛОВ“ – С. ЗЛАТНА ПАНЕГА

През 2022 г. основното училище в с. Златна Панега работи по няколко проекта:

1. Проект **„УСПЕХЪТ Е В ЕДИНСТВОТО НА РОДИТЕЛИ, УЧИТЕЛИ, УЧЕНИЦИ“** към **Център за образователна интеграция на деца и ученици от етнически малцинства(ЦОИДУЕМ)**. Главната цел на проекта е обхващане, връщане и задържане на учениците от етническите малцинства и осигуряване на достъп до качествено образование в мултикултурна образователна среда, създаване и поддържане мотивацията на родителите за подкрепа на децата им в учебния процес и активно участие в училищния живот.

В проекта се включиха 60 родители на ученици, 60 ученици, директор, 2 ръководители на групи и 10 педагози.

Планираните дейности по групи включваха:

- Ден на отворените врати/ за запознаване на родителите с училищните условия, правила и методи на работа, комуникация с учителите и обсъждане на взаимни предложения между родителите и учениците/.

- Организиране на кръгли маси „Превенция на ранните бракове“, „Личният пример“.

- Активна работа на терен, непрекъснати срещи с родителите за решаване на възникнали проблеми.

- Съвместно празнуване от родители, учители и ученици на различни празници от училищната общност.

2. Проект **„Подкрепа за успех“ по ОП „Наука и образование за интелигентен растеж“**- **Дейност 3**. Обхванати са всички ученици със затруднения при усвояване на учебното съдържание като са сформирани четири групи в начален етап и три групи в прогимназиален етап. Основната цел е да се подпомогне равния достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояване на учебното съдържание.

3. **НП “Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда“, Модул 2 „Подкрепа на целодневното обучение на учениците“**

Програмата има за цел създаване на оптимални и привлекателни учебно-възпитателни условия и възможности за прилагане и развитие на компетентностите на децата и учениците. По този модул е оборудвана и обзаведена стая за занимания по интереси и други дейности от целодневната организация на учебния ден. Осигурени са материали и консумативи за работа в часовете за занимания по интереси и в други часове от целодневната организация на учебния ден. Осигурени са книги и енциклопедии, образователни, възпитателни и забавни игри за обезпечаване на работата с учениците от целодневната организация на учебния ден.

4. **НП “Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници“, Дейност 1 „Назначаване на образователни медиатори и/или социални работници в училища с концентрация на ученици от уязвими групи“**

По тази дейност е назначен образователен медиатор за подпомагане взаимодействието с родителите на учениците от уязвими групи чрез:

- Организиране и осъществяване на дейности, осигуряващи редовно посещение на училище и пълноценно участие на учениците в образователния процес.

- Съдействие при обхващането и оставането на учениците, подлежащи на задължително обучение в училище.

- Провеждане на индивидуални срещи с родители на ученици от уязвими групи за мотивиране и пълноценно интегриране в образователната среда, за създаване на атмосфера на разбирателство и толерантност.

5. **НП „Заедно в изкуствата и спорта“**- Заниманията с изкуства и спорт развиват ключови компетентности, необходими не само за образователния процес, но и в социален аспект. По модул „Изкуства“ бяха сформирани две групи по танцово изкуство и по модул „Спорт“-също две групи по футбол. Целите, които бяха преследвани по програмата са:

- Осигуряване на условия за личностно развитие на учениците чрез екипно взаимодействие при участието и изявата им в колективни спортове и изкуства, насочени към стимулиране на техните интереси, способности и компетентности.

- Засилване на интереса на учениците за участие в групи/отбори за колективни спортове и изкуства.

- Насърчаване на работата в екип и подобряване на социалните взаимодействия на учениците.

6. Проект **„Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“**, Дейност

1. Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи. Проектът цели разширяване на достъпа до предучилищно възпитание на деца от уязвими групи. Основната му цел е навременното ранно обхващане и образователното приобщаване на деца от уязвимите групи в предучилищното образование, подкрепа до достъпа им до качествено образование, и социалното им приемане и сближаване за изграждането им като пълноценни граждани и за успешна професионална, социална и личностна реализация.

7. **„Занимания по интереси“**. Чрез заниманията по интереси се развива интегрирането на ключовите компетентности, възпитанието в ценности, патриотичното, гражданското, здравното, екологичното и интеркултурното възпитание, насърчаването на иновациите и креативното мислене на учениците. Заниманията се организират от училището за ученици от 1 до 7 клас, в съответствие с желанието на родителите на децата, на самите ученици, както и със спецификата на заниманията и с възможностите на училището. Заниманията по интереси се организират и провеждат чрез различни организационни форми- клубове, състави, отбори. По проекта бяха сформирани и работиха три групи: „Чудната работилничка“, „Виртуални пътешествия по света“, „Сръчни ръце“.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ“ХРИСТО БОТЕВ“- С. БРЕСТНИЦА

1. Проект **BG05M2OP001-2.011-0001 „Подкрепа за успех“ по ОП НОИР**

До 31.01.2022 г. бяха сформирани 6 групи за допълнително обучение за превенция на обучителни затруднения и/или за преодоляване на системни пропуски при усвояване на учебното съдържание на ученици по БЕЛ и математика.

До 30.06.2022 г. по проекта е назначен образователен медиатор, който е посредник между семействата, местните общности, учениците и училището, който съдейства за обхващането и качествено училищно образование на учениците в училището, както и за насърчаване сътрудничеството на родителите и учениците в риск от отпадане с педагогическите специалисти в училището.

2. Проект **BG05M2OP001-5.001-0001 „Равен достъп до училищно образование в условията на кризи“ по ОП НОИР**- Проведени обучения на ученици, включително от уязвими групи за придобиване на умения за обучение от разстояние в електронна среда – 7 групи от начален етап – 41 ученици

НП „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“- Националната програма помага за пълноценно и ефективно участие на родителите в живота на училището, партньорството между учители, ученици и родители, подобрява качеството на учебния процес за постигане на по-добри резултати, изграждане на взаимно доверие и добра комуникация.

Проведени по 2 (две) интерактивни родителски срещи във всяка паралелка и 1 (едно) общо мероприятие – Ден на приобщаването „Различни заедно“, организиран в тематични работилници с участие на ученици, родители, учители, образователен медиатор, представители на местна власт и НЧ „Иван Данов 1903“, с. Брестница

НП "Осигуряване на съвременна, сигурна и достъпна образователна среда", модул 5 "Площадки за обучение по БДП"

НП "Заедно в изкуствата и спорта", модул „Изкуства“ - сформирани 2 групи за занимания по интереси: вокална група "Смехоранчета" и детски танцов състав "Пъстра шевица"

Дейностите започнаха през м. октомври и ще продължат до края на учебната година.

Програма „Училища за пример“ на фондация „Заедно в час“ - „Училища за пример“ е двугодишна програма за професионално развитие на училищни екипи. Фокусът ѝ е върху устойчиво подобряване на лидерските и преподавателски практики, които допринасят за успеха на всички ученици в училището. =Програмата се състои от две неразделни части:

Курс Лидерство в училище: надгражда уменията на лидерския екип да допринася за по-задълбоченото учене на всички ученици чрез доказани от практиката и науката подходи;

Курс по избор на училището, свързан с различни методи на преподаване: надгражда уменията на учителите да прилагат ефективно педагогически практики в една от 4 области, спрямо конкретните нужди на училището.

Лятно училище Старт Академия – с. Брестница

Старт Академия е обучителен летен проект, който се реализира в пет населени места в България. В с. Брестница стартира на 18.07.2022 г. и приключи на 05.08.2022 г.

Проектът е свързан с наваксване на образователните пропуски на 35 деца на възраст 8-13 години. По време на академията учениците бяха разпределени в групи на три нива в зависимост от индивидуалните им затруднения.

Всеки ден изучаваха два часа български език (четене и писане), един час математика и един час занимания по интереси. В последния час основно се работи за развиване на уменията „работа в екип“, чрез изпълнение на три мисии по програма „Дизайн шампиони“. Спряхме се на това умение, тъй като считаме, че то е ключово, както за професионалната реализация на учениците, така и за личностното им развитие и благополучие.

По време на академията се състояха три основни събития:

1. Откриващо събитие – 18.07.2022 г.
2. Екскурзия до зоологическата градина в град Кнежа и ПГЗ „Стефан Цанев“ – 02.08.2022 г.
3. Закриващо събитие с раздаване на сертификати – 05.08.2022 г.

За учениците бяха осигурени пресни закуски, плод и вода за всеки ден, както и всички необходими канцеларски, образователни и хигиенни материали.

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“-С. ОРЕШЕНЕ

1. Проект BG05M20P001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ - Проектът цели разширяване на достъпа до предучилищно образование на децата от уязвими групи и живеещи в бедност. Предучилищното образование е важен период в живота на детето с оглед формиране на положително отношение към училището и създаване на мотивация за учене. Проектът предвижда набор от мерки – предоставяне на допълнително обучение по български език за децата с различен майчин език като ефективно средство за социално приобщаване в групата на връстниците, изплащане на такси за посещаване на целодневна детска градина като преодоляване на икономически бариери за включване и премахване на една от най-значимите причини за неучастие в предучилищно образование,

мотивация на родителите за активно сътрудничество между семейството и детската градина. Училището участва в Дейност 1 - Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи.

2. Проект BG05M200P001-3.018-001 „Подкрепа за приобщаващо образование“

Чрез проект „Подкрепа за приобщаващо образование“ се цели осигуряване на по-високо качество и достъп до образование на деца и ученици със специални образователни потребности, с хронични заболявания, в риск и с изяви дарби в детски градини и училища.

По проекта се разработват и прилагат модели и инструменти за оценка на индивидуалните потребности на деца и ученици със специални образователни потребности и с хронични заболявания. Разработват се и инструменти за оценка на потребностите на деца и ученици с изяви дарби, както и на тези в риск.

3. Проект BG05M20P001-5.001-0001 „Равен достъп до образование в условията на кризи“

- Проектът цели да не се допусне прекъсване на образователния процес и приобщаващото образование в условията на кризи и да се противодейства на риска от отпадане в ситуация на обучение от разстояние. Предвидените дейности са логически обвързани и осигуряват възможност за непрекъснатост на образователния процес. Те са пряко свързан с преодоляване на последиците, предизвикани от пандемията от COVID-19 и са свързани с техническото обезпечаване на образователната система и осигуряване на условия за провеждане на обучение от разстояние в електронна среда, които са определени на база необходимостта от краткосрочното им изпълнение.

4. Проект BG05M20P001-2.011-0001 “Подкрепа за успех“

Проектът е за подкрепа на всички деца, които имат затруднения с усвояване на учебното съдържание по различни предмети. Основната цел е да се подпомогне равния достъп до качествено образование и по-пълното обхващане на учениците в училищното образование чрез дейности за преодоляване на затруднения в обучението и пропуски при усвояването на учебното съдържание, както и за развитие на потенциала и възможностите им за успешно завършване на средно образование и за бъдеща социална, професионална и личностна реализация.

5. НП „ИЗГРАЖДАНЕ НА УЧИЛИЩНА STEM СРЕДА“ – Изграждане на “STEM ЦЕНТЪР” – Класна стая за креативни дигитални създатели – „От малко село, но РОБОТим смело“.

Съвременните деца са дигитални, обичат динамиката на поднасяне на учебното съдържание по различен начин. Тя е насърчаваща и предразполага към търсене и изяви на учениците.

Създаден е микроклимат за организация и решаване на проблеми в процеса на учене, като съществен ще бъде подходът към експериментирането, като е важна е и новата роля на учителя – ментор, човекът който създава ясни правила за работа, познавателен интерес, мотивиращи учебни преживявания. Средата, активното участие в процеса на обучение и условията всеки един ученик да прилага знанията си в практиката довежда до това, ученикът да се чувства значим. Формирането на знанията и техническите умения на 21 век, е основната цел в изграждането на новите програми с интегрирано учебно съдържание, съчетано с новите интерактивни методи в STEM среда, които ще се развият: „умения за учене“, състоящи се от – критично мислене, креативно мислене, сътрудничество и комуникация, „технологични умения“, предприемчивостта, „житейски умения“, включващи – умение за гъвкавост, инициатива, социални умения, продуктивност и ръководство, но най- вече работа в екип.

6. НП „Заедно в изкуствата и спорта“ - За учебната 2022/2023 година ОУ „Васил Левски“, с. Орешене кандидатства по НП „Заедно в изкуствата и в спорта“ и спечели проект като бяха сформирани следните групи:

Модул 1. Изкуства в следните направления:

- Клуб „Дъга“ – група за танци;
- Клуб „Орешенче“ – музикална група.

НП „Подкрепа на образователните медиатори и социални работници“

Назначен по програмата от 01.07.2022г. до 31.12.2022 г. образователен медиатор за подпомагане взаимодействието с родителите на учениците от уязвими групи, чрез:

- Организиране и осъществяване на дейности, осигуряващи редовно посещение на училище и
- Съдействие при обхващането и оставането на учениците, подлежащи на задължително обучение в училище;
- Провеждане на индивидуални срещи с родители на ученици от уязвими групи за мотивиране и за пълноценно интегриране на учениците в образователната среда, съобразно специфичните и възрастовите им особености и потребности;
- Организиране на родителски лектории и колективни дискусии за повишаване на познанията относно правата и задълженията в образованието;
- Съдействие за взаимно опознаване на учениците от различните етнически групи и вероизповедания, за създаване на атмосфера на разбирателство и толерантност и за спазване правата на детето.

Въпреки наличието на доста положителни тенденции в образователната сфера в община Ябланица, резултатите и изследванията дават възможност да се посочат следните проблеми:

- Все още има деца в училищна и предучилищна възраст, които не посещават редовно училище или детска градина;
- Лошите жилищни условия, в които живеят голяма част от ромските деца са пречка за пълноценно участие в образователния процес.
- Недостатъчна ангажираност и участие на родителите в подпомагане на образователния процес;
- Ранното съвместно съжителство и ранните бракове;
- Наличие на функционална неграмотност/не могат да четат, пишат и смятат/ и ниски образователни постижения сред някои ученици от ромски произход;
- Липса на социална и институционална инфраструктура, която да предлага социални услуги, неформално образование и дейности за свободното време на децата, учениците и младежите.

Приоритетни области съгласно Стратегическата рамка за развитие на образованието, обучението и ученето в Република България (2021 – 2030) в област Ловеч:

1. Ранно детско развитие. Разширяване на обхвата на децата в задължителното предучилищно образование. Ефективна социализация, качествено образование и грижи за всяко дете в задължителна предучилищна възраст.
2. Намаляване процента на отпадналите деца и ученици и на преждевременно напусналите от образователната система. Междунституционално сътрудничество и създаване на условия за ефективно включване в образователния процес на всяко дете и ученик.
3. Подкрепа на деца и ученици с изяви дарби, от уязвими групи, на търсещи или получили международна закрила и на деца със специални образователни потребности.

Държавната политика за равнопоставена интеграция на ромите в българското общество се изпълнява чрез два глобални процеса: приобщаващото образование и образователната интеграция като основополагащи компоненти за ефективното социално включване на българските граждани от ромски произход, като тези процеси са гарантирани за изпълнение чрез Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), Наредбата за приобщаващо образование и Програма за дейността на ЦОИДУЕМ (2019 – 2021 г). С приемането на ЗПУО и извеждането на приобщаващото образование като приоритетна политика МОН активно и последователно изпълнява мерки за осигуряване условия за осъществяване на приобщаващо образование, което се изразява в прилагането на диференциран и индивидуализиран подход към децата и учениците, включително от уязвими групи, в това число роми, чрез компенсиране на

затрудненията при усвояването на учебното съдържание, липсата на мотивация и трудностите при завършване на клас, етап или степен на образование. Прилагат се мерки и за развитие потенциала на онези от тях, за които майчиният език е различен от българския и които не владеят добре български език. Заедно с работата по Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст приоритетно се осъществява и работа с родители от уязвими групи, в това число роми.

Ефективно е взаимодействието „образователна институция – семейство“ с фокус върху родители от уязвими групи, включително роми, за повишаване значимостта на образованието чрез промяна на нагласите. Осъществяват се дейности за повишаване на осведомеността на родителите от уязвими групи относно ползите от образованието. Модул 2 „Добри практики за взаимодействие с родителите на децата и учениците в задължителна предучилищна и училищна възраст“ по НП "Заедно за всяко дете" - 2022 г. - ДГ "Звънче" – Луковит, СУ "Васил Левски" – Черни Осъм.

Национална програма „Заедно за всяко дете“, модул „Участвай и променяй – родителят, активен партньор в училищния живот“ за 2022 г.: Основно училище "Христо Никифоров" - Ловеч, Основно училище "Васил Левски" – Ловеч, Обединено училище "Неофит Рилски" – Дерманци, Основно училище "Иван Хаджийски" - Троян, Основно училище "Христо Ботев" – Брестница. Национална програма „Подкрепа на образователните медиатори и социалните работници": ОУ „Христо Ботев“ – Румянцево, ОУ „Христо Ботев“ – Кирчево, ОУ „Васил Левски“ - Голям извор, ОБУ „Неофит Рилски“ – Дерманци, ОУ „Васил Левски“ – Орешене, НУ „Инж. Вълков“ – Луковит, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – Ловеч, ОУ „Св. Св. Кирил и Методий“ – Бежаново, ОУ „Васил Левски“ – Торос, ОУ „Любен Каравелов“ - Златна Панега, ОУ „Васил Левски“ – Орешак, ОУ „Иван Хаджийски“ - Троян, СУ „Тодор Кирков“ – Ловеч, ОУ „Иван Вазов“ – Дебнево, НПГВМ „Проф. д-р Димитър Димов“ – Ловеч, ПГ по икономика, търговия и услуги – Ловеч, ПГ по механоелектротехника „Академик Ангел Балеvски“ – Троян.

През м. ноември 2022 г. в град Ловеч се проведе кръгла маса с дискуссионен форум на тема: Прилагане на подходящи форми за взаимодействие с родителите, насочени към осъзнаване и осъществяване на техните отговорности за образованието, възпитанието и развитието на децата и учениците, както и за сътрудничество с детската градина и училището. Споделени са добри практики. Събитието обедини усилията за обогатяване на професионалната компетентност и засилване на мотивацията за работа чрез обмен на добър педагогически опит с акцент върху системното взаимодействие с родителите за пълноценното развитие на детето/ученика в условията на сътрудничество и диалог.

Дейности по проект „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“ по ОП НОИР 2014- 2020:

1. Допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи: 20 градини и 7 училища; 84 групи, 470 деца, 525 приключили пакета; допълнително обучение по български език за деца от уязвими групи, в периода на неучебното време – ДФПВ: 31 групи, 129 деца, 60 пакета.
2. Дейностите за педагогическа, психологическа и социална подкрепа на деца от уязвими групи включват: обезпечаване на средствата за изплащане на такси на деца в детски градини с повишена концентрация на деца от уязвими групи; осигуряване на допълнителен педагогически и непдагогически персонал.
 - 2.1. изплащане на такси на деца, чиито родители получават помощи по реда на Правилника за прилагане на Закона за социално подпомагане (месечни, целеви и еднократни), по реда на Наредба № РД 07-5/2008 г. (целеви помощи за отопление съобразно вида отопление) и чрез Фонд „Социална закрила“ (еднократни помощи) – 31 детски градини – до м. март 2022 г. вкл.;
 - 2.3. назначаване на допълнителен педагогически персонал -психолози, логопеди, ресурсни учители - 1 детска градина, 1 педагогически персонал;

•2.4. назначаване на допълнителен непедagogически персонал - образователни медиатори – 1,5 бр., социални работници в образованието – 1 бр., помощници на учителя – 2 бр. и помощник-възпитатели – 7 бр. Общ брой непедagogически персонал: 11,5 в 10 ДГ.

3. Организиране и провеждане на обучения на педагогически и непедagogически специалисти. 56 учители са включени в обученията с учители за прилагане на специализираната методика за обучение по БЕ по проект BG05M2OP001-3.005-0004 „Активно приобщаване в системата на предучилищното образование“.

4. Организиране и провеждане на дейности за педагогическа, психологическа и социална подкрепа за родители на деца от уязвими групи.

5. Организиране и провеждане на дейности за изграждане на положителни обществени нагласи към предучилищното образование и за недопускане на дискриминация. Дейностите за изграждане на положителни обществени нагласи към предучилищното образование и за недопускане на дискриминация включват: провеждане на национални кампании; провеждане на допълващи разяснителни кампании.

Проведени са две разяснителни кампании за изграждане на положителни обществени нагласи към предучилищното образование, недопускане на дискриминация и възпитание в толерантност: 04 октомври 2022 г. - Информационно - културен център – гр. Троян, организатор ДГ „Незабравка“ - с. Орешак, община Троян; 19 октомври 2022 г. – ППМГ – Ловеч - организатор ДГ „Радост“ - град Ловеч. Присъстваха родители на деца от уязвими групи, представители на училищни настоятелства, членове на обществени съвети, родители на деца, посещаващи детски градини/училища, в които се обучават деца от уязвими групи и/или деца със СОП, родители на деца от етническите малцинства, представители на НПО.

Необходимо условие за осъществяването на целите е активното сътрудничество между детските градини и училищата с държавните и местните органи в социалната и здравната сфера, с образователните медиатори и местните общности.

2. ЗДРАВЕОПАЗВАНЕ

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

На територията на община Летница са регистрирани четири индивидуални практики за първична медицинска помощ. Личните лекари осигуряват непрекъснати здравни грижи за всички деца и пълнолетни лица, като при необходимост ги насочват към съответните специалисти. В общината няма лечебни заведения за болнична помощ, лечебните заведения за извънболнична медицинска помощ са пет, а спешната помощ се осъществява от Филиал за спешна медицинска помощ град Летница, който е в структурата на Център за спешна медицинска помощ град Ловеч и стационарен диспечерски и лекарски екип, състоящ се от лекар и шофьор, управляващ оборудван реанимационен санитарен автомобил. Спешният център транспортира болни до болнични заведения в град Ловеч и град Плевен /при желание от страна на пациента или неговите близки. Към 2022 г. на територията на община Летница осъществяват дейността си 1 аптека и 1 оптика, където се извършват и очни прегледи от специалист. За популяризирането на здравословен начин на живот сред етническите групи на територията на община Летница принос има и дейността на здравния медиатор, която продължава и през 2022г. като делегирана от държавата дейност. За отчетния период здравният медиатор е работил, като посредник в процеса на осигуряване на достъп до здравни услуги на представители на уязвими малцинствени групи, за подобряване на профилактичните дейности сред ромското население, съдейства за осъществяване на планови имунизации, консултации, подготовка на документи, следване на процедури за представяне пред ТЕЛК, НЕЛК и ЛКК, придружаване до здравни институции, настаняване в здравни заведения, съдействие за възстановяване на здравноосигурителни права, придружаване до социални институции, съдействие за ползване на социални услуги, оказва консултантска помощ за семейно планиране и развитие на устойчиви

семеен модели сред младите хора, включително и за развитие на умения за добро и отговорно родителство, повишаване на здравните знания и информираността. Здравният медиатор в община Летница е участвал в едно обучение през 2022 г.

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

На територията на община Ловеч са разкрити и функционират следните лечебни и здравни заведения:

- Лечебни заведения за болнична помощ;
- МБАЛ-АД гр. Ловеч;
- МБАЛ „Кардиолайф“ ООД гр. Ловеч
- ДПБ гр. Ловеч;
- „МЦ-Ловеч“ ЕООД гр. Ловеч;
- Самостоятелни медико-диагностични лаборатории - 4 броя и медико-технически лаборатории – 10 броя;
- АИП за ПМП – 21 броя; АИП за ПДП – 44 броя; АГП за ПМП – 1 брой; АГП за ПДП – 1 брой;
- АИП за СМП – 47 броя; АИП за СДП – 3 бр.; АГП за СМП – 5 броя;
- ЦСМП с Филиал – Ловеч – 1бр.

Разпределението на ОПЛ по населени места е неравномерно и това формира различна осигуреност на населението. При средно за областта осигуряване на 1 445 души с един ОПЛ, за община Ловеч един общопрактикуващ лекар обслужва 1 340 лица. По отношение на практиките за първична дентална помощ се запазва концентрацията на лекарите предимно в града, което също обуславя неравномерна осигуреност на населението в общината. Един лекар по дентална помощ обслужва средно 880 лица.

Осъществена е подкрепа за достъп до здравни и социални услуги на 60 лица.

Във всяко детско и учебно заведение на територията на община Ловеч има подготвена и се реализира здравна програма за промоция на здравето и профилактика на болестите. Една от основните задачи на медицинския персонал е провеждането на здравно образование, с оглед предоставяне на знания и формиране на убеждения, умения и нагласи за активно отношение към здравето и избор на здравословен начин на живот на децата и учениците. Медицинските специалисти имат и ангажимента да проследяват и контролират факторите на средата, в която се отглеждат и възпитават децата и се обучават учениците, учебния режим, храненето, спортната дейност. При разработването и осъществяването на здравно-образователните програми в училищата, работата на медицинските специалисти е в помощ и пряко свързана с работата на педагогическия съветник, учителите по биология, както и с експертите от Дирекция „Промоция на здравето и профилактика на болестите” към РЗИ.

През отчетния период са извършени организационни дейности, свързани със спазване на мерките и препоръките с цел предотвратяване и ограничаване на разпространението на COVID-19.

Община Ловеч активно работи по три Национални програми, които имат за цел да осигурят условия за промоция на здраве и профилактика на болестите сред уязвимите групи в общината. Партньори в работата на община Ловеч са: Регионална здравна инспекция - Ловеч, МБАЛ „Проф. д-р П. Стоянов“, „Медицински център - Ловеч“ и Национално сдружение на общините в Република България. В рамките на Национална „Програма за превенция и контрол на туберкулозата“ медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата, съвместно с експерти от РЗИ – Ловеч, организираха обучение и информационна кампания на всички ученици от V до XII клас. Проведени са 96 обучения. Обучени 2155 ученици;

В изпълнение на Национална програма за първична профилактика на рака на маточната шийка в Република България, съвместно с РЗИ - Ловеч, медицинските специалисти от здравните кабинети на училищата участваха в организирана кампания за уведомяване на родителите на

12-годишни момичета, които подлежат на препоръчителна имунизация срещу човешки папиломен вирус, който е основен причинител на рак на маточната шийка (РМШ). Предоставени са образователни и информационни материали за 137 момичета от 9 училища на територията на общината.

Във всички училища на учениците са проведени здравно-образователни лекции, беседи, презентации на следните теми: Сезонен грип и Covid-19; Наркотици и злоупотреба с психотропни вещества; Туберкулоза-инфекциозно заболяване - протичане и профилактика; Здравословно хранене и активен двигателен режим; Алкохол и вредата от него; Тютюнопушене и вредата от него; Поддържане на добра лична хигиена и др. Разпространяват се листовки, брошури и се подготвят здравни табла.

Програма „Здраве за всички“ и „Женско здраве“ - Осъществяват се безплатни профилактични прегледи и прегледи на преференциални цени на гражданите и уязвими групи за профилактика на остеопорозата, рак на млечната жлеза, заболявания на щитовидната жлеза, онкологични заболявания и др. По Програма „Здраве за всички“ през м. ноември и декември се организираха профилактични прегледи и скринингови изследвания за остеопороза, профилактика на рак на гърдата, образна диагностика на щитовидна жлеза и ехографска диагностика на коремни органи. Диагностиката и консултантската дейност се извърши от специалисти от „Медицински център за човешка репродукция“ ООД - София и бяха прегледани 171 граждани от общината.

Конкретната работа на здравния медиатор е насочена към по-пълно обхващане на ромското население в общината от здравно-профилактичните дейности на РЗИ, личните лекари и оказване на съдействие за получаване на качествена лекарска помощ. Повишаване на нивото на имунизациите сред уязвимите общности, участие в национални кампании за извънредни имунизации. Подобряване на достъпа до здравни и социални услуги, чрез активно посредничество. Подобряване на взаимоотношенията между лекари и пациенти от уязвими общности. Повишаване на здравната култура и информираността на населението по важни за общността въпроси, чрез работа по индивидуални случаи и работа с групи (здравно-информационни срещи с лекари специалисти, здравни институции, РЗИ). Застъпнически действия за осигуряване на безплатни прегледи за здравно-неосигурени бременни жени и млади майки. Застъпнически действия при неправомерно взимане на такси за прегледи. Координация на профилактични прегледи с мобилни здравни кабинети – предварително информиране и мотивиране на населението.

Дейностите на здравния медиатор са, както следва:

- Нови индивидуални клиенти – 115 броя;
- Нови индивидуални казуси – 158 броя;
- Съдействие за осъществяване на планови имунизации – 4 деца;
- Съдействие на ОПЛ и специалисти за провеждане на профилактични прегледи и цитонамазка – 10 броя; Съдействие за поставяне на спирали – 4 броя;

Профилактичен преглед на гърдите в АГО на МБАЛ – Ловеч – 10 броя;

Подпомагане на достъп до медицинска помощ за консултация – 202 броя

Подпомагане на достъп до медицинска помощ за попълване на документи – 58 броя

Подпомагане на достъп до медицинска помощ за следване на процедури – 91 броя

Подпомагане на достъп до медицинска помощ за съпровождане до институции – 63 броя

Възстановяване на здравноосигурени права – 6 броя

Патронаж в общността за подпомагане на достъп до медицинска помощ – 202

Превенция на инфекциозни заболявания; хигиена; хранене – 6 броя

Семейно планиране, сексуално и репродуктивно здраве – 6 броя

Разпространени здравно – информационни материали – 250 броя

Съвместна работа с РЗИ и други институции - 24 броя

Дейности по решаване на комплексни казуси за консултация - 159 броя

Дейности по решаване на комплексни казуси за попълване на документи – 58 броя

Дейности по решаване на комплексни казуси за следване на процедури – 63 броя
Дейности по решаване на комплексни казуси за съпровождане до институции – 64 броя
Дейности по решаване на комплексни казуси за патронаж в общността – 216 броя

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Данни в област „Здравеопазване” за община Луковит за периода 01.01.2022г- 31.12.2022г.

На територията на общината работят трима здравни медиатори, които за отчетния период не работят на терен поради майчинство и временна неработоспособност.

Данни за обхвата на имунизациите по Националния имунизационен календар:

-Имунизирани срещу хепатит В – 318 новородени

-Имунизирани срещу туберкулоза – 318 новородени

Данни за провеждане на здравни беседи – във всички училища на територията на общината с участието на медицински специалисти са проведени здравни беседи на теми, препоръчани от РЗИ – Ловеч.

За голяма част от ромската общност са характерни ранните бракове, които в някои драстични случаи достигат до явлението „деца раждат деца“. През годините на прехода намаляването на раждаемостта сред лицата от ромски произход е по-отчетливо и с по-големи стойности, отколкото при етническите българи, но въпреки това раждаемостта в тези общности продължава да е по-висока, отколкото средните стойности за страната. По-голям е и делът на младите жени във фертилна възраст в големите малцинствени общности, което е условие за запазване на по-високи стойности на раждаемостта сред тях в сравнение с етническите българи. Делът на най-възрастните – хората над 60 години в ромската общност е около 4 пъти по-нисък, отколкото при българите. В настоящия период на провеждане на здравна реформа се наблюдават изключително негативни тенденции, свързани със здравословното състояние на лицата от ромски произход: висока заболяемост, висока смъртност, ниска продължителност на живот. Върху здравното състояние на лицата от ромски произход косвено влияние оказва и по-ниското им образователно равнище. Те по-трудно могат да дадат обективна оценка на здравното си състояние и да обяснят от какво страдат. За отоплителен сезон 2021/2022 г. са получили целева помощ за отопление общо 1518 бр. От тях 1497 броя са лица и семейства 623,55 лв., а 21 броя са деца. Еднократна финансова подкрепа са получили 84 лица в размер на 400 лв., еднократна финансова помощ за отопление от 300 лв. за 142 лица. Само за 2022 г. на територията на община Луковит 14 деца са изведени от семействата, поради negliжиране, по данни от Дирекция „Социално подпомагане“ – гр. Луковит, 14 са издадените заповеди за настаняване извън семейна среда. В работни срещи на Местната активна група /МАГ/ по РОМАКТ, при анализа на ситуацията на ромската общност в града и общината, се формира извода за най-големи нужди и подкрепа за интеграционен процес в гр. Луковит. Това наложи необходимостта от разкриване на Център за обществена подкрепа и присъщите му услуги. Към ЦОП Луковит, в рамките на проекти, финансирани от ОП РЧР, чрез МИГ Луковит – Роман, бяха разкрити Центрове за ранно детско развитие в селата Петревене, Беленци и Карлуково.

Идентифицирани проблеми от МАГ, в рамките на РОМАКТ:

-Голяма част от ромската общност няма здравни осигуровки - официален процент за община Луковит е 25%;

-В кв. Изток има нужда от осигуряване и провеждане на здравно-информационни кампании по теми като - семейно планиране, контрацепция и т.н. , тъй като има непълнолетни и многодетни майки от маргинализирани семейства;

-В кв. Изток, гр. Луковит и в с. Дерманци има определени семейства, повечето живеещи в незаконни къщи в покрайнините на квартала, които не посещават редовно ОПЛ за задължителните имунизации;

-Има необходимост от още един здравен медиатор за кв. Изток и 1 за с. Бежаново.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

В регистрираните здравни кабинети в детски градини и училища в гр. Тетевен медицинските специалисти работят съвместно с РЗИ за превенция на здравето и профилактика на болестите и оказват първа долекарска медицинска помощ на децата и учениците. Ежегодно се изнасят лекции от здравни специалисти относно здравословния начин на живот и хранене. В превенция на тютюнопушенето и употребата на алкохолни и наркотични вещества информационни кампании се провеждат от МКБППМН, обществени възпитатели и лектори, които включват раздаване на информационни листовки, брошури, прожекция на филми и изнасяне на беседи.

„МБАЛ Тетевен д-р Ангел Пешев“ ЕООД е единственото лечебно заведение в общината, което през последните години предлага своите медицински услуги предимно на населението й. Медицинската помощ на населението в града и общината предлагат и ЦСНМН – Тетевен / филиал/; както и 18 лекарски АММП – ИП и няколко АСМП – ИП. В „МБАЛ – Тетевен – д-р А. Пешев“ ЕООД работят 30 лекари и 42 медицински специалисти. Очертава се тенденция на задълбочаване на кадровия проблем в болницата, което е проблем в национален мащаб и важи за всички общински болници, а именно липсата на новопостъпили млади и местни кадри. Здравеопазването в ромската общност е комплексен проблем, тъй като ромското население няма добра здравна култура. Голяма част от ромите са здравно неосигурени или с прекъснати здравно-осигурителни права, които ги лишава от профилактични прегледи, ранно диагностициране и превенция на заболявания и с годините води до влошаване на здравословното им състояние. Нарастващата безработица сред етноса е причина за твърде високия относителен дял на здравно неосигурени лица – около 80%. Характерно е също и ниската възраст, в която жените ромки стават майки. Тревожен е фактът, че бременните ромки не посещават женска консултация през периода на бременността и това до голяма степен носи риск не само за тях, но и за тяхното дете.

Конкретни трудности и пречки, срещани при изпълнението на мерките са:

- Недостатъчни здравни познания, нагласи и поведение с оглед повишаване на здравната информираност и ефекта от нея за подобряване на личното здраве и достъпа до здравни услуги.

ОБЩИНА ТРОЯН

По цел 1: Подобряване на майчиното и детското здравеопазване в обособените уязвими общности, с концентрация на бедност:

- Идентифицирани здравно неосигурени лица, деца и лица без личен лекар – 21, в това число 4 бременни които не проследяват бременността си.
- Насочени към ОПЛ 3 деца и 8 лица.
- Проведена мобилно информационна кампания за ползите от ваксинацията и задължителните по Национален имунизационен календар ваксини.
- Проведена информационна кампания „Всяка минута е ценна“ за превенция на инсулта, като социално значима болест. Предоставени информационни материали от МЗ.
- Насочени за имунизации 5 деца.
- Проведени профилактични прегледи на бял дроб на 32 лица от рискови групи, в рамките на отворени врати на „СБАЛБ – Троян“ ЕООД.

По цел 2: Подобряване на достъпа до обществено здравеопазване на лица намиращи се в ситуация на бедност и социална уязвимост

- Проведена информационна кампания от БМЧК – Троян, за превенция на ХИФ и сексуално предавани инфекции, сред учениците от 7 до 12 клас в гр. Троян.
- Извършени от „СБАЛБ – Троян“ ЕООД безплатни скринингови прегледи на 26 лица от етническите малцинства суспектни за туберкулоза.
- Извършени от медицинските специалисти здравни беседи във всички детски градини и училища, в т.ч. и на 230 деца и ученици от рискови групи. Представени теми: „Здравословни

храни и борба с наднорменото тегло“, „10 истини за наркотиците“; „Туберкулозата – инфекциозно заболяване“; „Здравословно хранене . Разчитане етикетите на храните“; „Време е да спреш STOP“ – Никога не е имало по-подходящо време да престанете да пушите...; „Тютюнопушенето. Ти имаш един живот. Цениш ли го достатъчно? Избери сам!“, „Себепознание и общуване“, „Ценности и ценностна система“, „Полови роли“, „Полово предавани инфекции“

- Възстановени здравно-осигурителни права на 5 лица.
- Включени 12 ромски деца в проект на Министерство на младежта и спорта по проект „Научи се да караш ски“.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

На територията на общината са регистрирани 3 общопрактикуващи лекари и 3 стоматологични практики, две от тях в гр. Угърчин и 1 в с. Лесидрен. Всички те са достатъчни и са в състояние да осигуряват ефективно доболнично здравно обслужване в населените места на общината. В сравнение с българите, ромското население в общината е с по-ниска здравна култура. Поради бедността на ромите в общината и липсата на постоянна работа, голяма част от тях са здравно не осигурени. Няма навизи за посещение при стоматолог. Голяма част от заболяванията са в резултат на лоши хигиенни условия за живот и бедност. На територията на общината функционира 1 аптека в гр. Угърчин и 2 дрогерии в с. Лесидрен. Проблем е липсата на аптеки в малките населени места и затруднението, относно снабдяване на населението с лекарства и най-вече с изпълнение на рецептурните книжки на хронично болните. За справянето с този проблем е безплатните автобусни превози, всеки работен вторник от всички населени места до общинският център.

Към настоящия момент на територията на община Угърчин има действащи трима здравни медиатори, оборудван Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) гр. Угърчин, Дом за стари хора гр. Угърчин и ЦСРИ гр. Угърчин. Във всяка детска градина и учебно заведение има лекарски кабинет.

Системата на здравното обслужване на община Угърчин включва следните здравни учреждения:

- Пет лекарски практики;
- Филиал на “Център за спешна медицинска помощ – Ловеч”;
- медицински сестри в учебните заведения и детските градини;
- Дом за стари хора гр. Угърчин;
- Център за спешна медицинска помощ (ЦСМП) гр. Угърчин;
- ЦСРИ гр. Угърчин

Повишаване на здравната култура, чрез стимулиране на лицата от целевата група в програми за здравно образование. Информираност относно механизмите за здравно осигуряване, правата и задълженията на здравноосигурените лица. Създаване на условия за подобряване на достъпа до здравни услуги и повишаване на здравната култура. От направени анализи свързани с целевата група се установява, че преобладаващата част са здравно не осигурени лица над 80%, което ги лишава от достъп до здравни грижи. Рисковите фактори създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. При лицата, принадлежащи към целева група, се наблюдава по-силно влияние на първичните (масово и дълбоко обедняване, висока безработица, влошена структура на доходите и потреблението, неблагоприятна околна и жилищна среда, начин на живот) и вторичните рискови за здравето фактори (някои болестни състояния с

хронично протичане, които от своя страна създават условия за усложнения или други заболявания).

- данни за регистрация на бременните;
- данни за хоспитализация на бременни;
- осъществени прегледи с мобилни кабинети;
- данни за своевременно регистриране на новородените и децата при личен лекар;
- наличие на здравни медиатори;
- данни за профилактични прегледи;
- данни за честота на определени заболявания;
- данни за обхвата на имунизациите по Националния имунизационен календар;
- данни за проведени здравни беседи;
- данни за превенция и контрол на ХИВ, СПИН и туберкулоза и сексуално предавани инфекции.
- данни за мерки на превенция от Ковид 19.
- данни за детска смъртност.
- данни за продължителност на живота.
- мерки за деца до 6 годишна възраст;
- мерки, свързани с ранното детско развитие;
- мерки за по-добър достъп до здравни услуги на лица от изолирани селски райони;
- данни за здравно неосигурени.
- равнопоставеност в достъпа до медицински услуги.
- Дарения за социално бедни семейства.

През изминалата 2022 година се проведеха профилактични прегледи от специалисти: неврология, урология, ендокринология, гастроентерология и ортопедия. В гр. Угърчин общо прегледани над 140 лица, в с. Лесидрен – над 80 души и в. Кирчево – 70 души. Медицинските специалисти са от болница «Св. Пантелеймон» гр. Плевен. Около 60-70% от прегледаните лица са от ромски произход. Средствата от реализираните прегледи са финансирани със средства от Община Угърчин. Насочени от здравни медиатори към медицински специалисти в болници «Св. Пантелеймон» гр. Плевен и «Сърце и мозък» гр. Плевен – 81 лица от ромския етнос.

За 2022 година насочени към здравни специалисти в пневмофтизиатрично задание гр. Троян и гр. Ловеч – 15 лица.

Съдействие за предоставяне на безплатни помощни средства (протеза за долни крайници, акумулиращи и инвалидни колички, тоалетен стол, декобитални дюшеци и възглавници, нощни шини за спане за деца с ДЦП) финансирани от Национална здравноосигурителна каса НЗОК, с общ брой – 10.

Със средства на Община Угърчин финансирано обучението на Румяна Михайлова във Факултет по обществено здраве гр. София, със специалност «Медицинска сестра». Средствата се предоставят за цялостното ѝ обучение за времето от 2022-2025 г. и включват месечна стипендия и семестриална такса, които възлизат общо на 600 лв. Румяна Михайлова е родом от гр. Угърчин и е от ромски произход.

При голяма част от лицата, принадлежащи към целева група, се наблюдава недоворение към лични лекари, представители на общинска администрация, Дирекция «Социално подпомагане». В голям процент от тях има страх от ваксинация за COVID-19, поставянето на спирали против забременяване, поставяне на ваксини на новородените и др. Голям е броят на ромите, които нямат здравни осигуровки, както и същевременно не желаят да бъдат заплатени. Не на последно място е страха в мнозина от тях, че ще се разболеят при евентуално поставяне на ваксина.

Изпълнение по заложените индикатори:

- Мотивационни кампании за оповишаване на нивата на здравно осигуряване – 30 беседи;

- Провеждане на беседи с подрастващите и младите хора и с техните родители за начините за предпазване от нежелана и ранна бременост, рисковете, които крие тя и риск от раждане на деца с вродени аномалии и начини на профилактика – 32 беседи;
- Провеждане на беседи и разпространение на информационни материали, организиране на обучения на жени, ангажирани с отглеждане на малките деца – 50 млади майки от ромски произход;
- Работа в общността чрез услуги по консултиране и насочване за анонимно и безплатно изследване за ХИВ и сексуално предавани инфекции, работа на терен. Интерактивни обучения за млади хора по метода „връстници обучават връстници“ – 29 лица;
- Издирване на деца без личен лекар и разясняване на родителите им важноста за регистрирането им – 50 новородени от ромски произход;
- Информирание на лица от ромската общност и уязвими групи за здравноосигурителните им права и задължения и правата им като пациенти – 80 лица;

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Здравеопазването на населението на Община Ябланица се осъществява от лични лекари и стоматолози, разкрили лекарски практики. На територията на общината функционират една амбулатория за първична извънболнична медицинска помощ и пет амбулатории за първична извънболнична медицинска помощ по дентална медицина, както и ЦСМП-Ловеч, филиал Ябланица, в който работят петима медицински фелдшери и шест медицински сестри. Много сериозен проблем продължава да бъде здравната неосигуреност сред ромското население. Тъй като много роми не са здравноосигурени, те не могат да ползват здравни услуги, рядко прибягват до превантивна медицинска помощ и разчитат най-вече на спешната медицинска помощ. Нивото на здравната култура е ниско. Голяма част от ромите нямат познания за своите права и задължения в областта на здравеопазването. В резултат на това, те не са наясно какви здравни услуги трябва и могат да получат, в какъв обем и в каква качество. Не са наясно също така за много аспекти на здравната култура, свързани с ваксинации, инфекциозни болести, детско хранене, идентифициране на проблеми, свързани със здравето. Децата и учениците, които посещават градина и училище са по-добре запознати, защото им се обръща повече внимание относно поддържането на хигиена, редовното миене на ръцете, използването на дезинфектанти, за ранните бракове и забременявания и др. Рисковите фактори създават условия и повишават вероятността от възникване на заболявания. При ромите се наблюдава по-силно влияние на първичните фактори (обедняване, висока безработица, неблагоприятна жизнена среда, начин на живот, генетични заболявания) и вторичните рискови фактори (някои болестни състояния с хронично протичане, които от своя страна създават условия за усложнения или други заболявания). Наблюдават се следните тенденции: по отношение на бременността-бременните жени ромки се картотекират непосредствено преди раждане, не посещават редовно женските консултации, а с това попадат в рискови групи бременности. Община Ябланица се стреми всички уязвими групи да имат равен достъп до здравни услуги.

3. ЗАЕТОСТ

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

Оперативна цел: Равнопоставен достъп и подобряване реализацията на ромите на пазара на труда и повишаване на дела на заетите сред тях; намаляване на социалните неравенства и активното им социално приобщаване.

Изпълнени мерки през отчетната година, заложили в общинския план към този приоритет:

- Насърчаване на заетостта на безработни, самоопределили се като роми, чрез включване в програми и мерки по реда на ЗНЗ, в рамките на Националния план за действие по заетостта /НПДЗ/ и Програма за развитие на човешките ресурси 2021 – 2027 г.

През 2022 г. Община Летница е реализирала следните програми по ЗНЗ, в рамките на НПДЗ и проекти по Програма за развитие на човешките ресурси:

- Регионална програма за заетост за Област Ловеч – 2022 г. – от общо наети 24 лица, 12 лица са други граждани от уязвимо социално положение, живеещи в сходни на ромите ситуация;
- Национална програма за заетост и обучение на хора с трайни увреждания – наети две лица и двете са други граждани от уязвимо социално положение, живеещи в сходни на ромите ситуация;
- Проект BG05M9OP001-6.002-0109 "Патронажна грижа + в община Летница" – от общо назначение 10 лица - 4 е броят на лицата, които са от уязвимо социално положение, живеещи в сходни на ромите ситуация;
- Осигуряване на заетост на първичния пазар на труда /извън програми и мерки/ - 1 лице е назначено на постоянен трудов договор в Община Летница. За частния сектор нямаме информация.

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

Програмите, по които Община Ловеч осигурява заетост, са Национална програма „Активиране на неактивни лица“, Национална програма за обучение и заетост на хора с трайни увреждания, Национална програма „Помощ за пенсиониране“, Регионална програма за заетост и други програми и проекти финансирани от държавния бюджет или европейски фондове. Съгласно изискванията на АСП и във връзка с изпълнението на чл. 12, ал. 1 от Правилника за прилагане на закона за социално подпомагане, всеки месец по списък определен брой лица извършват обществено полезни дейности.

Осигуряване на субсидирана заетост; по проект „Социално-икономическа интеграция на уязвими групи - интегрирани мерки за подобряване достъпа до образование в гр. Ловеч“; До 31.01.2023 г.; Община Ловеч; ОП РЧР; Роми, включени в субсидирана заетост; Включени са 8 лица.

Социална икономика:

Популяризиране на социалното предприемачество сред лица от ромската общност чрез провеждане на информационни кампании/прояви/вебинари.

През 2022 г. Община Ловеч продължи изпълнението на дейностите по проект **„Патронажна грижа + в община Ловеч“**, Процедура BG05M9OP001-6.002 „Патронажна грижа +“, Приоритетна ос 6: „Подкрепа за преодоляването на последиците от кризата, предизвикана от пандемията от COVID-19, и подготовка за екологично, цифрово и устойчиво възстановяване на икономиката“. Продължителността на проекта бе 12 месеца - от 03.06.2021 г. до 03.06.2022 г. Проектът е удължен до 04.12.2022 г. по Процедура „Патронажна грижа +Компонент 2“.

Общият размер на отпуснатата безвъзмездна финансова помощ възлиза на 1 325 230,18 лв. Целта на проекта е да се осигури подкрепа чрез предоставяне на патронажни грижи за възрастни хора и лица с увреждания чрез услуги в домашна среда, както и подкрепа за адаптиране на социалните услуги, делегирани от държавата дейности във връзка с разпространението на COVID-19. За реализацията на проекта се осъществяват два типа дейности, разпределени в направления, които да посрещнат нуждите на лицата от целевите групи на проекта:

- Направление I – дейност „Патронажна грижа“. В рамките на Направление 1 се осигури предоставянето на интегрирана здравно-социална услуга на 211 възрастни хора и лица с увреждания и от уязвими групи, в т.ч.- лица, засегнати от COVID-19. Спектърът от услуги включва комплекс от почасови мобилни здравно-социални услуги в домашна среда, в т.ч.- психологическа подкрепа и консултиране и подкрепа за извършване на ежедневни битови дейности (пазаруване и заплащане на битови сметки със средства на потребителите и др.), които се предоставят за до 2 часа на ден за срок от 12 месеца. Дейностите се предоставяха от

специализиран екип –1 сътрудник социални дейности, 5 медицински сестри, 21 социални асистенти и 1 шофьор.

- Направление II – дейност „Превенция на COVID-19 в социалните услуги, делегирани от държавата дейности“. Превенцията на COVID-19 в социалните услуги ДДД, се осъществява с извършване на следните дейности: осигуряване на лични предпазни средства на персонала в социалните услуги; въвеждане на мерки за дезинфекция на сградния фонд на социалните услуги, делегирани от държавата дейности; тестване на персонала и на потребителите на социалните услуги; осигуряване на компютърна техника с цел адаптиране и приспособяване на средата на социалните услуги в контекста на въведените ограничения в резултат от епидемичната обстановка и осигуряване на възможности за тяхното предоставяне дистанционно (онлайн консултиране). За изпълнение на дейностите на трудов договор бяха назначени 76 лица помощен персонал. Броят на подкрепените потребители на социални услуги, делегирани от държавата дейности е - 322, а броя на подкрепените засти лица, пряко изложени на риск от заразяване с COVID-19 е – 205 лица.

С цел непрекъсваемост на услугата патронажна грижа Община Ловеч сключи Договор № BG05SFPR002-2.001-0015 от 29.11.2022 г. по процедура чрез директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG05SFPR002-2.001 „Грижа в дома“ с Управляващия орган на Програма „Развитие на човешките ресурси“ 2021-2027 г.

Целта на проекта е да се осигури подкрепа в домашна среда за лица с увреждания и възрастни хора, зависими от грижа. Ще бъдат разширени възможностите за предоставяне на социални и интегрирани здравно-социални услуги в домашна среда, включително и в контекста на пандемични ситуации. В рамките на проекта са включени дейности по предоставяне на почасови мобилни интегрирани здравно-социални услуги по домовете и психологическа подкрепа за 274 възрастни хора в невъзможност за самообслужване и лица с увреждания. Продължителността на проекта е от 05.12.2022 г. до 05.12.2023 г.

2.4. Механизъм лична помощ

По Закона за личната помощ в община Ловеч се предоставя подкрепа в домашна среда за задоволяване на потребности от личен, домашен и социален характер на лица в т.ч. деца с трайни увреждания с установени вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност с определена чужда помощ и деца с 90 и над 90 на сто вид и степен на увреждане или степен на трайно намалена работоспособност без определена чужда помощ. Броят на назначените лични асистенти по Закона за личната помощ в Община Ловеч през м. декември 2022 г. е 524, като ползвателите са 483 лица. За периода от 01.01.2022 г. до 31.12.2022 г. в Община Ловеч лична помощ е предоставена на 687 ползватели от 727 назначени лични асистенти.

2.5. Асистентска подкрепа

Община Ловеч предоставя социална услуга „Асистентска подкрепа“ в изпълнение на Закона за социалните услуги. „Асистентската подкрепа“ е специализирана социална услуга, която включва ежедневна почасова подкрепа в домашна среда на деца и лица с трайни увреждания и на лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, предоставяна от лице, назначено на длъжност „личен асистент“. Капацитетът на услугата е 163 потребители, ангажирани с предоставянето ѝ са 51 лични асистенти. Териториалния обхват на услугата включва гр. Ловеч и 15 малки населени места: с. Пресяка, с. Казачево, с. Лешница, с. Дойренци, с. Йоглав, с. Радювене, с. Славяни, с. Баховица, с. Малиново, с. Смочан, с. Хлеvene, с. Слатина, с. Владиия, с. Умаревци и с. Прелом. Потребители на социалната услуга „Асистентска подкрепа“, съгласно Закона за социалните услуги са следните групи лица: лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност и деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в

домашна среда по реда на друг закон. Потребителите ползват подкрепа от личен асистент за самообслужване, движение и придвижване, промяна и поддържане на позицията на тялото, изпълнение на ежедневни и домакински дейности и комуникация. През 2022 г. асистентска подкрепа е предоставена на 193 потребители.

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Успешната интеграция на пазара на труда и повишаване на пригодността за заетост на групите в неравностойно положение е един от основните приоритети на активната политика по заетостта от План за действие на община Луковит за периода 2022-2023 г. в изпълнение на областната стратегия за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация. Чрез прилагането на комплекс от мерки се цели:

- Осигуряване достъп на ромите до пазара на труда. Квалификация и преквалификация на безработни роми.

- Насърчаване на заетостта чрез провеждане на обучение на безработни за ключови компетентности.

В периода 01.01.2022 г. - 31.12.2022 г. община Луковит участва с програми и проекти, касаещи дейности за приобщаване на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация.

Насърчаване на заетостта чрез европейски и регионални програми за заетост. Наети през 2022 г. от община Луковит 39 лица, в това число 22 лица от ромски произход, с осигурена заетост чрез Регионална програма за заетост за период от 6 месеца на 8 часа. Средствата са в размер на 209 956.50 лв. от Регионална програма за заетост 2022 към област Ловеч. Лицата са назначени на длъжност „Общ работник“ в общински обекти и терени във всички населени места на общината.

Обучения професионална квалификация на икономически неактивни до 29 г. и временна заетост. Изпълнение на проект „Възможност за квалификация и заетост на безработни и неактивни лица в община Луковит“ по Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, Приоритетна ос 1 „Подобряване достъпа до заетост и качеството на работните места“, на обща стойност 180 275.00 лв. от които 153 233.75 лв. – европейско финансиране и 27 041.25 лв. – национално съфинансиране. Проекта включваше като основни дейности обучение и заетост на помощник-възпитатели и обучение по време на работа – стажуване на длъжност „озеленител“. В продължение на почти пет календарни месеца, в рамките на проекта, 6 младежи до 29 годишна възраст, в това число 3 от ромски произход, се обучаваха и усвояваха на теория и практика професията „Помощник-възпитател“. Всички обучаеми лица успешно положиха изпита по теория и практика и бяха включени в субсидирана заетост на длъжност „помощник-възпитател“, за период от дванадесет месеца на пълен 8 часов работен ден, с месторабота детски градини на територията на общината. По дейност „Обучение по време на работа - стажуване на длъжност "озеленител" в субсидирана заетост бяха включени 15 безработни лица, 14 от ромски произход, за срок от 8 месеца на 8 часа, завършили курс за огромяване и последваща професионална квалификация със свидетелство за професионална квалификация, за стажуване на длъжност "озеленител". По време на стажуването, през първите 3 месеца, наетите лица работиха под ръководството на наставник. Изразходените средства по проекта само за 2022 г. са в размер на 87 827.41 лв.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

Към месец декември 2022 г. регистрираните безработни в Дирекция „Бюро по труда“ Тетевен са 788 души. Има ръст на безработица спрямо икономически активното население в общината – 9,7%. Самоопределили се като лица от ромски произход са 13 от общия брой регистрирани лица. Забелязва се тенденцията сред малцинствените групи да се самоопределят като български

граждани и поради тази причина няма точна информация за техния брой. Безработните младежи в община Тетевен към м. декември 2022 г. са 83 души, или 10,5 % спрямо общия брой регистрирани безработни лица в Дирекция „Бюро по труда“. От тях 47 (56,6%) са жени и 36 (43,4%) от безработните младежи са мъже.

По образователна степен регистрираните безработни младежки са както следва:

- 7,2% / 6 лица са с висше образование от регистрираните безработни младежи;
- 71,1% / 59 лица със средно образование;
- 21,7% / 18 лица са с основно и по-ниско образование.

Без квалификация и професия - 28,9% / 24 лица.

В сравнение с данните от 2021 г. се забелязва спад на младежите без квалификация и професия, а най-голям дял наброяват младежите със средно образование в структурата на безработните. Тези групи са основен компонент на дълготрайно безработните лица, регистрирани в Бюрото по труда в гр. Тетевен. Организиран се съвместни инициативи с цел по-пълнен обхват на безработните лица, подпомагане на младите хора за тяхната професионална реализация.

Общинска администрация използва активно всички програми за заетост предоставяни от Дирекция „Бюро по труда“ Тетевен. Разкритите работни места за младежи до 29 г., включително и за роми, са основно по проекти „Обучение и заетост“ и „Обучение и заетост на младите хора“ и програма „Старт на кариерата“.

Достъп до социални услуги

На територията на общината към месец декември 2022 г. функционират следните социални звена:

1. Дневен Център за деца и младежи с увреждания, който предлага три вида социални услуги;
 - Дневен център за деца и младежи с увреждания с капацитет 36 места – обслужва деца и/или младежи от 3 г. до 18 г. възраст с различни по вид и степен увреждания;
 - Дневен център за пълнолетни лица с увреждания с капацитет 12 места – обслужва лица над 18 г. възраст с различни по вид и степен увреждания;
 - Седмична грижа за деца и младежи с увреждания с капацитет 8 места – обслужва деца и/или младежи от 3 г. до 18 г. възраст.
2. Център за обществена подкрепа - с капацитет 60 потребители от 0 до 18 години;
3. Център за настаняване от семеен тип за пълнолетни лица с умствена изостаналост /ЦНСТПЛУИ/ – с. Гложене – с капацитет 12 места – обслужвани лица над 18 г. възраст с различни по вид и степен увреждания.

В община Тетевен се предоставя социалната услуга „Приемна грижа“, както се изпълнява и проект „Общностен център за деца и семейства“.

От началото на 2021 г. звено „СУ-ДСП“ Тетевен предоставя социална услуга „Асистентска подкрепа“, държавно - делегирана дейност. Асистентската подкрепа се предоставя на:

- лица в надтрудоспособна възраст в невъзможност за самообслужване, които нямат определена по съответния ред степен на намалена работоспособност;
- деца с трайни увреждания и пълнолетни лица с трайни увреждания с определена чужда помощ, които не ползват асистентска подкрепа, помощ за осигуряване на асистентска подкрепа или за които не се получава помощ за грижа в домашна среда по реда на друг закон.

Към декември, 2022 г. обслужваните потребители са 59 лица от горепосочените групи.

Основните трудности и пречки, които се срещат в областта на заетостта и социалното подпомагане се свеждат до:

- Висок процент на роми, неотговарящи на условията за включване в социалните програми, поради ниската образователна система. Голяма част от ромската общност са предимно с основно и средно образование.
- Повечето маргинални общности не са достатъчно информирани за съществуващи програми за квалификации и преквалификации.
- Липсва желанието за квалификация и преквалификация сред ромите.

Специален фокус за осигуряване на достъп до заетост и доходи на най- маргинализираните общности се поставя върху: мотивационни и квалификационни курсове; обхващане на най-уязвимите в програми за ограмотяване; субсидирана заетост; посредничество и подкрепа за осигуряване на достъп до заетост и доходи.

ОБЩИНА ТРОЯН

По цел 1: Насърчаване на заетостта чрез мотивиране, професионално ориентиране и обучение на безработни лица:

- Проведено информиране и консултиране на безработни лица от уязвими групи за възможности за включване в заетост в социални програми и услуги – 37 лица.
- Проведено кариерното ориентиране в ПГ МЕТ – Троян, което включва дейности за информиране и консултиране, с оглед подпомагане на учениците в техния самостоятелен и осъзнат избор на образование и/или професия и осъществяване на връзката между училището и пазара на труда. Обхванати 80 ученици от уязвими групи.
- Проведени срещи с информативен характер на ученици от 12 клас с представители на висши учебни заведения.

По цел 4: Осигуряване на заетост чрез стимулиране на работодателите да наемат на работа лица от ромски произход, включително чрез субсидирана заетост.

Осигурена заетост на първичния пазар на труда на 73 лица от ромски произход в ОП „Комунални услуги“; „Калинел“ ЕООД; ОП „Хемус ресурс-Троян и Априлци“ ООД

По цел 5: Активиране на безработни в неравностойно положение на пазара на труда и икономически неактивни лица, чрез насърчаване на трудовото медиаторство и предоставяне на интегрирани услуги по заетост и социално подпомагане:

- Активирани и насочени за работа 12 лица от ромски произход чрез трудов посредник.
- В резултат на проведени трудови борси назначени на работа 3 лица от ромски произход и 5 в резултат на проведени дни на работодателя.
- Осигурена заетост на 20 лица от уязвими групи за предоставяне на социални услуги и подкрепа в Механизъм лична помощ, интегрирани здравно-социални услуги – „патронажна грижа“ и асистентска подкрепа.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

Програмите за заетост насочени към неравнопоставените на пазара на труда групи, в частност – ромите, са една от алтернативите за работа и осигуряване на доходи чрез полагане на труд, възвръщане на трудовите навици и социална интеграция. Във връзка с изпълнението на Национални и Регионални програми за заетост са осигурени работни места на лица от етническите малцинства.

През 2022 г. Община Угърчин реализира следните проект:

1. Лични асистенти по Механизъм „Лична помощ“ 2022 г. - длъжност «Личен асистент», 7 човека от ромския етнос, срок – 5 г. За периода от 01.09.2019 г. до 31.12.2022 г. общо назначени асистенти – 11 лица от ромски произход;
2. Договор за заетост № 407-0055-22-31002 от 02.06.2022 г. по Национална програма «Активиране на неактивни лица», длъжност «Организатор, общественополезен труд», назначени общо 46 човека, от които 21 човека от ромски произход, срок – 6 м. на обща стойност 246 125,00 лв.

Целите, които си е поставила общината Угърчин с изпълнението на тези проекти е осигуряване на заетост за безработни лица, намаляване безработицата на територията на й, създаване на условия за подобряване на социално-икономическата и битовата среда за тези лица. Всички лица ангажирани в проектните дейности през времето на проекта са спазвали всички

предписания във връзка с условията на обявената извънредна ситуация и произтичаща от необходимостта от ограничаване на разпространението на COVID -19.

Голяма част от целевата група са икономически неактивни и безработни, не търсят активно работа, нямат завършено образование и придобита квалификация, което затруднява намирането, а съответно и наемането им на работа. Това затруднява включването им в обществения живот.

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Община Ябланица кандидатства по различни програми с оглед осигуряване на заетост на населението и повишаване на конкурентноспособността на заетите от общината. В програмите и проектите висок процент от включилите се и назначени са от малцинствените групи.

Програмите са следните:

- По „Регионална програма за заетост“ към Агенцията по заетостта-от 09. 06. до 09. 12. 2022 г. Обхванала 40лица, повечето, от които от ромски произход. Същите работиха шест месеца на минимална работна заплата, при осигуровки за всички осигурителни случаи. Бяха разделени на 3 позиции: Помощник в кухня, Домашна прислужница, Общ работник.
- НП „Активирание на неактивни лица“-назначено едно лице
- НП „Заетост и обучение на хора с трайни увреждания“- назначено едно лице
- Услугата „Личен асистент“ по Механизма „Лична помощ“. Ползватели са лица с над90% ТЕЛК с чужда помощ, както и деца с ТЕЛК над 50%.Назначени са 57 лични асистенти, от които 19 са от ромски произход.
- Услугата „Личен асистент“ по Механизма „асистентска подкрепа“-назначени 7, от тях 2 роми.
- Проект „Топъл обяд“ ПО Програма „храни и основно материално подпомагане “По проектното предложение на Община Ябланица са обхванати 200 потребители от определените целеви групи от всички населени места на общината, като от тях-109 са роми.

Броят на регистрираните обаче безработни през 2022 г. никак не е малък:

- м. януари-421, от които 248 (58,9%) са роми
- м. февруари-418, от които 247 (59%) са роми
- м. март- 408, от които 240 (59.8%) са роми
- м. април -405, от които 251 (61,9%) са роми
- м. май-415, от които 249 (60%) са роми
- м. юни-386, от които 228 (59%) са роми
- м. юли-384, от които 227 (59,1%) са роми
- м. август-385, от които 216 (65,1%) са роми
- м. септември-386, от които 232 (60%) са роми
- м. октомври-380, от които 217 (57,1%) са роми
- м. ноември-382, от които 227(59,4%) са роми
- м.декември-412, от които 239 (58,2%) са роми

При средногодишен-58,96% безработни от ромски произход.

Основните проблеми, които остават като цели и за следващия период са:

1. Осигуряване на достъп на ромите и на други лица в уязвимо социално положение до пазара на труда. Осигуряване на заетост на ромите, търсещи работа.
2. Квалификация и преквалификация на безработни роми, както и на заети роми, в съответствие с професии, търсени на пазара на труда.
3. Стимулиране на предприемачеството и самонаетостта в уязвимите общности.
4. Насърчаване на социалния и гражданския диалог в подкрепа на трудовата реализация на ромите.

4. ЖИЛИЩНИ УСЛОВИЯ

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

Възможните решения по отношение на жилищните условия на ромското население следва да бъдат интегрирани в по-широки национални дейности и законодателни инициативи. Те следва да бъдат насочени основно към регулиране и благоустрояване на ромските квартали, разширяване на възможностите за изграждане на собствени домове от семействата. Основните дейности по този приоритет са свързани с изпълнение на проекти, осигуряващи подкрепа за социалната интеграция на маргинализирани групи в т.ч. и роми чрез подобряване на жилищните условия, при вече осигурени кадастрална и градоустройствена основа, изграждане на техническа инфраструктура за квартали с компактно ромско население и за нови терени, предназначени за ниско жилищно строителство, изграждане на социални жилища и обекти на социалната инфраструктура.

През 2022 г. са реализирани проекти и извършени дейности, както следва:

№	Наименование на проекта/дейностите	Стойност в лв.
1	Рехабилитация на ул. "Сергей Румянцев" град Летница от ОТ 184 през ОТ 163, до ОТ 4	116 296,70
2	Рехабилитация на ул. "Иван Вазов" от ОТ 343 до ОТ 344 гр. Летница	116 312,37
3	Проект "Облагородяване и благоустрояване на централната част в град Летница, обл. Ловеч" II етап	230 822,86
4	"Рехабилитация на улици в община Летница", Договор №BG06RDNP001-7.001-0003-С01/03.09.2020г., финансиран от Програма за развитие на селските райони, мярка 7 „Основни услуги и обновяване на селата в селските райони“, подмярка 7.2. „Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура“. Чрез проекта са рехабилитирани и благоустроени ключови обекти от уличната мрежа в Община Летница, както следва по населени места: - гр. Летница: - ул. „Асен Златарев“ от км 0+000 до км 0+370; - ул. „Хаджи Димитър“ от км 0+000 до км 0+311; - ул. „Пенчо Славейков“ от км 0+000 до км 0+202; - ул. „Александър Димитров“ от км 0+000 до км 0+240; - с. Горско Сливово: - ул. „Драгомир Пенчовски“ от км 0+000 до км 0+097; - ул. „Тодор Дичев“ от км 0+000 до км 0+315 в село Горско Сливово; - с. Крушуна: - ул. „Крайбрежна“ от км 0+000 до км 0+639	969 297,11
5	Проект "Облагородяване и благоустрояване на централната част в град Летница, област Ловеч" - III етап.	303 259,34
6	Текущ ремонт на улично осветление.	29 940,00
7	Текущ ремонт на улична мрежа на община Летница- гр. Летница и с. Кърпачево	20 330,16
8	Сметосъбиращ автомобил	206 000,00
9	Беседки	27 092,00
10	Соларна инсталация за целите на Домашен социален патронаж	9 252,00

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

Като цяло в община Ловеч не съществува остър жилищен проблем. На територията на общината няма обособени квартали на уязвими етнически малцинства със структурна бедност. Същевременно в общинския център Ловеч има недостиг на общински жилища, което затруднява осигуряването за нуждаещите се хора, предимно от рисковите групи на населението. Липсват механизми, които да стимулират инвестиции в тази посока, което ограничава възможностите на общинската власт да провежда адекватна социална жилищна политика. Липсата на жилище не е изведено като приоритетен фактор за социалната политика, както на национално, така и на общинско ниво. През 2020 г. община Ловеч успешно приключи Проект „Изграждане на социално жилище за настаняване на уязвими групи на територията на кв. Гозница, гр. Ловеч“, по Процедура за директно предоставяне на БФП № BG16RFOP001-1.020 „Изпълнение на интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020- Ловеч“, част от процедура № BG16RFOP001-1.001-039 „Изпълнение на Интегрирани планове за градско възстановяване и развитие 2014-2020“ по Приоритетна ос 1: „Устойчиво и интегрирано градско развитие“ на Оперативна програма „Региони в растеж“ 2014-2020 г. Договор за БФП № BG16RFOP001-1.020-0003-C03 от 21.05.2018 г. Продължителност на проекта: /26 месеца/ от 21.05.2018 г. до 12.09.2020 г. Обща стойност на проекта: 2 129 872.31 лева, от които: Европейско финансиране: 1 810 391.46 лева и Национално съфинансиране: 319 480.85 лева. В рамките на проекта е извършена цялостна реконструкция на сграда - общежитие в гр. Ловеч в социално жилище за настаняване на уязвими групи, разположена на адрес: ул. „Дълбокия път“ № 2А в кв. „Гозница“. Сградата е 5 етажна със сутерен, ЕПЖС, въведена в експлоатация през 1982 г. Обособени са 3 двустайни апартамента за настаняване на хора в неравностойно положение, 36 двустайни апартамента, 5 тристайни апартамента и 5 четиристайни апартамента. Обособен е един офис за домакин/управител на първия етаж. Към момента има подписани 44 договора и са настанени 119 лица.

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Квартал „Изток“ е урегулиран върху общинска собственост. Сред водещите проблеми на ромския квартал са незаконното строителство, лошата жилищна инфраструктура и ограничения достъп до качествени комунални услуги. Лошите жилищни условия водят до пространствена сегрегация на ромския квартал спрямо останалото население. Незаконното строителство се определя като водещ проблем в политиката за подобряване на жилищните условия. По данни на експерти поне всяко четвърто жилище в квартала е незаконно изградено. Това до голяма степен е следствие ниските доходи, продължителната безработица и дълбоката бедност. В резултат на незаконното строителство са налице нарушения на действащи строителни и противопожарни правила и норми, а спазването на основни санитарно-хигиенни изисквания е практически извън обсега на системите за публичен контрол. Извън регулация има незаконно застрояване върху държавна земя. В квартала е изграден водопровод и частична канализация и целият квартал е електроснабден.

През последните години са асфалтирани улиците „Теменуга“, „Лале“, „Пролет“, „Кокиче“, „Начална“, като предстои асфалтиране на още улици в кв. „Изток“.

В града има още един квартал, където в единични къщи в покрайнините също живеят роми (но не са обособени в самостоятелен квартал). Съществуват застроени терени, извън регулацията на Луковит, в непосредствена близост до ромския квартал "Изток". Тъй като построените в тези терени жилищни сгради са незаконни и не отговарят на действащото градоустройство и строителни норми, не могат да се предприемат мерки за тяхното узаконяване.

В периода 2012 -2014 г. Община Луковит отреди подходящи терени за застрояване и изграждане на жилища за представителите на уязвимите групи, като в последните години се наблюдава интерес и към закупуване на парцели за тази цел в рамките на кв. „Изток“. В края на 2017 г., след решения на ОбС Луковит, бе отправено запитване до МЗХГ за разширяване на строителните граници на съществуващата урбанизирана територия с 13,450 дка като

предложението от страна на Община Луковит е за замяна на земя по чл.45, ал.2, т.3 от Закона за държавната собственост или друг ред за придобиване на имота по преценка на МЗХГ.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

На територията на Община Тетевен са обособени 5 (пет) жилищни квартала населени, предимно, с представители на ромския етнос. Три квартала в гр. Тетевен, един квартал в с. Гложене и един квартал в с. Български извор. Установено е постепенно разселване на ромски фамилии и сред райони извън тяхното обичайно местоживееене.

Община Тетевен е с пълно покритие на кадастралната карта. Всички урегулирани поземлени имоти са обхванати в нея, съответно и кварталите, населени с представители на ромския етнос. Наблюдава се разширяване на ромските махали, посредством закупуване на неурегулирани имоти в съседство, заселване в тях и последващото им „приобщаване“ към квартала.

От миналото се е наложила практиката за незаконно строителството в т.нар. ромски квартали, основно на постройки на допълващо застрояване или такива със стопански характер. В урбанизираните територии, където има разселване на ромски фамилии, в преобладаващата си част те са собственици на законно изградени или в режим на търпимост жилища, тъй като част от тях са закупени от други собственици. Значителна част от представителите на ромския етнос работят в чужбина, като спечелените средства често се използват за ремонт и обновяване на жилищата, както и за строителство на нови.

Всички жилища на територията на Община Тетевен са в обхвата на техническата инфраструктура, чрез която се доставят електричество, питейна вода и телекомуникационни услуги. Канализационната система е частично изградена. Уличната мрежа осигурява достъп до почти всички жилищни сгради на територията. Жилищните условия се подобряват главно чрез общинския бюджет и участието в европейски програми.

Ежегодно се инвестира в поддръжка и ремонт на техническа инфраструктура- улична мрежа, укрепване на участъци, със съществуваща опасност от свличане на земни маси, посредством изграждане на подпорни стени. Реконструкцията на водопроводната мрежа се извършва поетапно, в зависимост от финансовия ресурс.

ОБЩИНА ТРОЯН

Цел 1: Подобряване на жилищните условия в квартали с компактно ромско и друго население живеещо при сходни условия

Извършен ремонт на запушена канализация в общежитие „Червянска лъка“, възползвали се от мярката 32 лица

По цел 2: Създаване на кадастрална карта и кадастрални регистри на територии включващи зони с компактно ромско население

В общината са изготвени кадастрални карти и кадастрални регистри на цялата територия, включително на всички зони с компактно ромско население.

По цел 3: Осигуряване на общински жилища за настаняване на уязвими групи от населението
Извършен основен ремонт на 2 апартамента. Настанени две ромски семейства в общински жилища – апартамент и къща под наем, като алтернативно настаняване.

По цел 4: Изграждане/реновиране на инфраструктура за предоставяне на интегрирани здравно-социални услуги и социални услуги в общността за уязвими групи

Реновирана социална инфраструктура за 60 лица, представители на уязвими групи в с финансиране в размер на 1 200 000 лв. по ОПРР 2021-2027 и ОП РЧР 2014-2020, за разкриване на три нови социални услуги: „Център за подкрепа на лица с увреждания в община Троян“ и „Център за грижа за лица с умствена изостаналост“ в гр. Троян и „Център за грижа за лица с психични разстройства“ в с. Дълбок дол.

По цел 5: Реконструкция на обекти на социална инфраструктура за целите на образованието, културата и др.

Изградена класна стая на открито в НУ „Кирил и Методий“ гр. Троян за 30 ученика. Извършено енергийно обследване на СУ „Св. Климент Охридски“ в гр. Троян с цел бъдещо кандидатстване по Плана за възстановяване и устойчивост за ремонт, реконструкция и мерки за енергийна ефективност. Броят бъдещи ползватели 600 ученици, 120 учители и помощен персонал, от тях представители на уязвими групи 78 лица. „Извършен ремонт на сградите на читалищата в с. Орешак и с. Бели Осъм с ползватели – 250 жители на селото, от тях 67 от уязвими групи. Приключен 1 и 2 етап (проектиране) от изграждане на Многофункционална спортна зала в гр. Троян за 650 лица от спортни клубове - волейбол, футбол на малки вратички, баскетбол и др.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

През последните години се наблюдава заселване на гражданите от ромски произход в имоти от кварталите/махалите на населените места съвместно с населението от другите етнически групи. Най-ярко това е изразено в град Угърчин. Заселването става в имоти, които остават свободни в следствие на обезлюдяване(собствениците почиват) и техните роднини или близки са се изселили в други населени места в РБългария. Повечето от тези имоти се придобиват от тях за ползване, но без да бъдат прехвърляни по съответния ред правата за това. Малценствената общност в гр. Угърчин е съсредоточена на ул. „Теменуга“, ул. „Васил Левски“ и ул. „Лепетура“. Концентрация на граждани от ромски произход се наблюдава единствено в с. Кирчево, където те са се обособили в отделен жилищен квартал и съответно би могло да се каже, че живеят като отделно обособена етническа общност. Малценствената общност в с. Кирчево е съсредоточена на ул. „Площа“ и ул. „Ал. Стамболийски“. През изминалата 2022 година е реализиран текущ ремонт на общински пътища и улици на територията на община Угърчин, съгласно договор с „ВИАСТРОЙ“ АД с предмет „Текущ ремонт на общински пътища и улици на територията на община Угърчин за 2022 година, в това число улиците в границите на гр. Угърчин, представляващи републиканска пътна мрежа - ул. "Васил Левски", ул. "Христо Ботев" и ул. "Плевен". Поръчката включва изпълнение на строителни и монтажни работи (СМР) за текущи ремонти на общинска пътна и улична мрежа на територията на община Угърчин за 2022 година, в това число текущ ремонт и на улиците в чертите на град Угърчин, припокриващи се с републиканската пътна мрежа - "Васил Левски", "Христо Ботев" и "Плевен", последните с обща дължина 4,762 км (приравнена дължина – 6,365 км.). Предвижда се извършването на текущи ремонти по общинските пътища и улиците на населените места на община Угърчин, както следва: LOV 2202/III-307, Угърчин-Микре/-Сопот; LOV 2076/II-35, Ловеч-Троян/-Абланица-граница общ.(Ловеч-Угърчин)-Голец-Микре/-I-4/ и други, непосочени изрично общински пътища, както и улици в с. Драгана – ул. „Христо Ботев“ и ул. „Изгрев“, с. Лесидрен – ул. „Георги Бенковски“, ул. „Шумака“, ул. „Стоян Петков“, с. Каленик – ул. „Васил Левски“, с. Катунец – ул. „Детелина“, с. Кирчево – ул. „Александър Стамболийски“ и ул. „Георги Бенковски“, с. Орляне – ул. „Македонска“, гр. Угърчин – ул. „Шипка“, ул. „Явор“, ул. „Теменуга“, „Поп Андрей“, „Марагидик“ и други непосочени изрично улици от населените места на общината. Предвижда се и текущ ремонт и на улиците в чертите на град Угърчин, припокриващи се с републиканската пътна мрежа - "Васил Левски", "Христо Ботев" и "Плевен", последните с обща дължина 4,762 км (приравнена дължина – 6,365 км.). Финансирането е осигурено от средства от целеви трансфер от републиканския бюджет за 2022 г. за финансиране на неотложни текущи ремонти на общински пътища и улици, както и средства по Споразумителен протокол за съвместно финансиране на поддържането на републиканските пътища в чертите на град Угърчин, сключен между Агенция „Пътна инфраструктура“ и Община Угърчин. Финансирани от община Угърчин строителни материали, на стойност 300 лв. за строително-ремонтни дейности за подобряване начина на живот на многочислено ромско семейство от в гр. Угърчин.

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

В община Ябланица. В град Ябланица е концентрирано компактно ромско население, което се издържа предимно от социални помощи и сезонна работа. Поради това при тази етническа група обикновено 3-4 домакинства обитават едно Сериозни и видими проблеми има и в жилищните условия на ромската общност жилище. някъде стигат и до 10 семейства от една фамилия ведно жилище Да не говорим, че много от тях нямат питейна вода, баня, ел. енергия, канализация.. Жилищата им са предимно едноетажни, паянтови, временни. Трудно е да се изгради каква ду е инфраструктура. Често жилищните условия не отговарят на никакви изисквания и стандарти .От значение ,казахме, и пренаселеността на същите. Подобно е и положението в селата Брестница и Златна Панега, където също има цели обособени квартали с ромско население. През месец октомври 2022 г. бе извършен текущ ремонт на общински пътища и улици на територията на община Ябланица чрез направа на основа от трошенокаменни материали. Средствата са подsigурени от общинския бюджет на общината. От залегналите в Плана за действие са ремонтирани и асфалтирани улиците „Ал. Стамболийски“ и „Петко Р. Славейков“ в село Златна Панега, както и улица „Възраждане“ в село Брестница. Тук трябва да отбележим, че доста ромски фамилии със завидна финансова възможност, които си построиха или закупили жилища законно в регулационни граници са с изградена модерна инфраструктура, която се поддържа и функционира добре. Техният начин, техните условия на живот няма нищо общо със живота на останалите роми ,живеещи по махалите и кварталите.

5. ВЪРХОВЕНСТВО НА ЗАКОНА И НЕДИСКРИМИНАЦИЯ

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

Изпълнени мерки през отчетната година, заложи в общинския план към този приоритет:

- Дейности по предотвратяване и противодействие на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН), в тясна връзка с училището организира дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение, осигурява се подкрепа на деца, ученици и семейства в риск, в затруднено социално положение и предразположение към проява на агресия. Работата на комисията е изцяло насочена за превантивна дейност.

Основна задача в работата с цел недопускане на дискриминация е насърчаване на равнопоставеността между жените и мъжете и осигуряване на предпоставки за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена, засилване на работата със семействата от ромски произход и от друго живеещо при подобни условия население за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата.

През 2022 г. МКБППМН е провела 4 работни срещи с училищни специалисти за предотвратяване и противодействие на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни. Темите на срещите са били:

- Работа с агресивни деца;
- Кражбата – начин на задоволяване на потребностите за живот;
- Употреба на забранени вещества;
- Отношение към вещите на училището и др.

Комисията е осъществявала и превантивна работа с родители, настойници и попечители, като е провела срещи и консултации с 7 /седем/ родителя и 2 /двама/ настойници.

Като част от превантивна програма за предотвратяване на насилието между деца е проведена една среща на Тема „Подай ръка, вместо да покажеш юмрук“. В срещата са участвали 2 родители, 18 малолетни лица и 17 непълнолетни лица.

- Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт.

През 2020 г. завърши изграждането на игрище за минифутбол в град Летница чрез безвъзмездна финансова помощ по Програма за развитие на селските райони за периода 2014-2020 г. по Процедура чрез подбор на проектни предложения по подмярка 7.2. «Инвестиции в създаването, подобряването или разширяването на всички видове малка по мащаби инфраструктура» от Мярка 7 «Основни услуги и обновяване на селата в селските райони» № BG06RDNP001-7.007 – спорт, „Изграждане, реконструкция, ремонт, оборудване и/или обзавеждане на спортна инфраструктура“. Ежегодно на игрището се организират спортни турнири по футбол.

В рамките на дейността си, през 2022 г., Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН) е организираща 4 /четири/ спортни прояви, в които са участвали:

- 3-ма родителя;
- 80 малолетни лица;
- 15 непълнолетни лица

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

Община Ловеч не е изпълнявала дейности по този приоритет през 2022 г.

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Създаване на условия за равнопоставено интегриране, приобщаване и участие на ромите и на българските граждани в уязвимо положение от други етнически групи в обществените и икономически живот чрез осигуряване на равни възможности и равен достъп до права, блага, стоки и услуги, участие във всички обществени сфери и подобряване на качеството на живот при спазване на принципите на равнопоставеност, върховенство на закона и недискриминация е стратегическа цел в ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ НА ОБЩИНА ЛУКОВИТ ЗА ПЕРИОДА 2022-2023 Г. В ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ОБЛАСТНАТА СТРАТЕГИЯ ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ ГРАЖДАНИ ОТ РОМСКИ ПРОИЗХОД И ДРУГИ ГРАЖДАНИ В УЯЗВИМО СОЦИАЛНО ПОЛОЖЕНИЕ, ЖИВЕЕЩИ В СХОДНА НА РОМИТЕ СИТУАЦИЯ.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

В община Тетевен действа Местна комисия за борба срещу противообществени прояви на малолетните и непълнолетните. През 2022 година са образувани общо 16 броя възпитателни дела по получени сигнали от Районна прокуратура, РУ „Полиция“, училища от общината и граждани, което е с 7 бр. повече от 2021 г. Наложени са възпитателни мерки от ЗБППМН, съгласно чл.13, ал.1. Към МКБППМН действа Консултативен кабинет, представен от двама психолози и лекар – педиатър, а 8 обществени възпитатели превантивно работят за коригиране на поведението на деца с извършени противообществени прояви. Дейността на МКБППМН е регламентирана в чл.10, ал.1 от Закона за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните: „да организира социално превантивна дейност на територията на общината“.

Формите на превантивна работа са различни в зависимост от конкретния проблем: консултации на деца, родители и граждани, помощ на деца в криминогенен риск, лекции, беседи, семинари, тренинги за решаване на конфликти за преодоляване проблеми в общуването, кръгли маси, изработване и прожекции на видеофилми с дискусии по тях, открити уроци по проблемите на противообществените прояви на малолетни и непълнолетни, насилието и престъпността от деца и срещу деца, превенция на рисковото поведение, спортни дейности, празници на изкуството, конкурси, тематични спектакли. Основните насоки, по които работи МКБППМН при Община Тетевен са:

- Издирване и установяване на малолетни и непълнолетни, склонни да извършат или извършили противообществени прояви;

- Консултиране и корекционна работа с малолетни и непълнолетни и техните семейства, за които съществува сериозна опасност за тяхното развитие и възпитание;
- Подпомагане и индивидуална работа с родители, които срещат затруднения при възпитанието на децата си;
- Провеждане на беседи, игри, състезания, спортни празници, концерти, изложби, тематични спектакли на територията на цялата община, свързани с превенция на противообществените прояви и асоциалното поведение на малолетните и непълнолетните;
- Работа с училищата и работа с родителските настоятелства за превенция на агресията в училище и случаите с насилие от деца и спрямо деца;
- Целенасочени превантивни кампании в училищата, организирани и координирани от МКБППМН с участието на външни лектори и експерти за превенция на: противоправно и криминално поведение; употреба на наркотици, алкохол и цигари; трафик на хора; агресия и насилие; СПИН и други болести, предавани по полов път; ранни и родствени бракове и раждания; ранно отпадане от образователната система и др.
- Провеждане и участие в провеждането на програми за информиране на децата за правилата на живот в обществото и произтичащите от това задължения на всеки човек, за основните свободи на гражданите, за принципите на демократичните общества, на Европа, на ООН и др.
- Подпомагане на родителите, които срещат затруднения при възпитанието на децата си и оказване помощ при поправянето и превъзпитанието на извършителите на противообществени прояви и престъпления.

Към Община Тетевен работи звено „Общински инспекторат“, където се отчитат някои проблеми от битов характер предимно при работа с ромската общност: създаване на нерегламентирани сметища около ромските квартали и самите жилища на ромите; безнадзорно пускане на домашни животни /коне и кучета/ в населените места на общината; горене на гуми и кабели с цел извличане на метал; движение на каруци без регистрация на територията на общината; вдигане на шум извън определеното за такива събития време. Поставя се акцент върху жените и децата, опазване на обществения ред и гарантиране правата на всички граждани. Подобрява се ефективността на служителите и правоохранителните органи в мултиетническа среда при спазване на стандартите по правата на човека. Насърчава се равнопоставеността между жените и мъжете - предпоставка за успешна реализация и нова социална роля на ромската жена. Засилва се работата със семействата от ромски произход и от друго живеещо при подобни условия население за осъзнаване на родителските задължения, за разбиране и спазване правата на децата.

ОБЩИНА ТРОЯН

По цел 1: Ефективно прилагане на политиките за интеграция на ромите за постигане на равенство, достойно съществуване и пълноценно участие в обществения живот.

Проведени 16 заседания на ОБКБППМН. Възпитателни мерки са наложени на 11 деца, от които 9 ромски - надзор за засилен родителски контрол и възпитателен надзор на обществен възпитател.

По цел 2: Преодоляване на културните бариери в общуването и всякакви форми на дискриминационни нагласи

Служителите в администрациите на територията на община Троян проявяват толерантност и недискриминация към представителите на етническите общности.

По цел 3: Утвърждаване на толерантни междуетнически отношения чрез спорт

3.1 Членовете на спортни клубове не проявяват дискриминация към участници от етноса, напротив, насърчават ги за развитие в конкретния спорт.

По цел 4: Формиране на култура за равнопоставеност на ромските жени. Насърчаване на тяхното пълноценно индивидуално, социално и икономическо участие в обществения живот

Проведени срещи с ромски жени, поощрявани и насочвани за продължаване на образование, избягване на ранни бракове, насочване към подходяща заетост и насърчаване на равнопоставеността между половете. Участници 12 ромски жени.

Проведени беседи по въпросите на равнопоставеността на ромските жини в българското общество.

По цел 5: Предприемане на целенасочени мерки и иновативни интегрирани услуги за повишаване на родителския капацитет в подкрепа на уязвимите семейства, подобряване на родителската грижа и за защита правата на децата.

Проведени 34 срещи в Център за обществена подкрепа и Отдел ЗД за повишаване на родителския капацитет и защита правата на децата.

Промотиран национален телефон 116 111 от служители на ЦОП, ОБКБППМН, Отдел ЗД, Детска педагогическа стая.

В рамките на провеждания ежемесечен мониторинг на социалните услуги и проверки (16 бр.) в образователни институции и лечебни заведения не е установен случай на дискриминация.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни / МКБППМН / организира Летни клубове по интереси за деца от 7 до 18 години. От 2017 г. до 2022 г. със част от средствата на Местната комисия се организира фестивала „Вярвай в чудесата, в които участваха деца от ромски произход на възраст от 4 до 16 години и Лятно кино, което се реализира вече 2 години. Със средства на Комисията се провеждат множество творчески конкурси на състезателен принцип. Провеждат се кампании и се обучават учители с цел разпознаване на признаците на училищно и домашно насилие с цел прилагането на Координационният механизъм за борба с агресията в училище.

В своята работа МКБППМН си взаимодейства с различни специалисти: психолог, педагози и обществен възпитател, служители на РУ на МВР, които оказват помощ на родителите и учениците.

Образуваните възпитателни дела през 2022 г. са 9, разгледаните също са 9 по отношение на 4 малолетни и 5 непълнолетни лица.

Наложени са следните възпитателни мерки:

- предупреждение – 4;
- задължаване да участва в консултации, обучения и програми за преодоляване на отклоненията в поведението – 2;
- Възпитателен надзор – 2;

Към Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни / МКБППМН / е ангажиран психолог. За 2022 г. няма непълнолетни осъдени на пробация и няма настанени в СПИ и ВУИ.

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Учебните заведения и детската градина регулярно организираха кампании посветени на толерантността и недискриминацията.

На територията на община Ябланица за гарантиране правото на гражданите, защита на обществения ред, недопускане и противодействие на проявите на нетолерантност и на езика на омразата работят служителите на РУ-Ябланица. Основна насока при работата им е недопускането на междуетнически конфликти в кварталите и селата със смесено и изцяло ромско население и приобщаването на лица от малцинствени групи към общността като се съблюдава спазването на обществения ред и правата на територията на общината.

След направен анализ на моментната ситуация в горепосочените квартали се констатира, че нито един от тях не може да се квалифицира като потенциално рисков. Като най-съществен

проблем може да се посочи нарушенията на тишината, предимно през летния сезон и най-вече при организиране и провеждане на ромски сватби и тържества на открито, което е свързано с нравите и обичаите на самата общност. По всеки сигнал или жалба, в която страна са лица от малцинствените групи, се извършва своевременна и задълбочена проверка. В районите и селата с компактно ромско население, нивото на престъпността е ниско, предвид факта, че живущите в тях не извършват престъпления в местата, където живеят. Най-често срещаните противообществени прояви са битовите скандали и побои, вътре в семействата, и такива свързани с изострени междусъседски взаимоотношения. Най-честите криминални деяния, извършени от представители на ромската общност в община Ябланица са кражбите.

6. КУЛТУРА И МЕДИИ

ОБЩИНА ЛЕТНИЦА

Изпълнени мерки през отчетната година, заложили в общинския план към този приоритет:

- Подкрепа на творческите изяви на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация и участието им в различни творчески школи
- Подкрепа на творческите изяви на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация се осъществява от читалищата и образователните институции, които осигуряват участието на тези граждани в различни творчески школи и групи.

На територията на община Летница функционират следните Народни читалища:

- НЧ „Никола Й. Вапцаров – 1873“ гр. Летница. Към читалището работи Група за фолклорни песни, Клуб за декоративна бродерия „Сръчни ръце“, Танцова мажоретна формация, Клуб „Приатели на книгата“.
- НЧ „Искра – Летница 1997“ гр. Летница. Традиционните дейности на НЧ „Искра – Летница 1997 г.“ са: Школа за народни танци; Певческа група; Група за песни и художествено слово.
- НЧ „Цветан П. Петров-Великов-1905“ с. Крушуна;
- НЧ „Развитие-1872“ с. Горско Сливово. Към НЧ „Развитие-1872“ функционира Самодеев състав за народни песни, хумористични миниатюри, рецитали.
- НЧ „Христо Кърпачев-1921“ с. Кърпачево.

Ролята на читалищата е много важна за ефективното интегриране на децата от ромски произход и децата живеещи в сходна на ромите среда, както и техните родители. Традиционна дейност, която читалищата развиват, и работата им по проекти съвместно с Община Летница, неправителствени организации и СУ „Бачо Киро“ – Летница дава много добри резултати в образователната и културна интеграция, като същевременно с това се запазва и тяхната културна идентичност.

През 2022 г. СУ „Бачо Киро“ – гр. Летница, след двегодишно прекъсване, проведе традиционният фестивал с песни и танци от различните етноси „Различни, но заедно“. Участие във фестивала са взели 2-ма родителя, 46 малолетни ученици, 38 непълнолетни ученици. Основното послание на фестивала бе, че всички хора са различни по своите убеждения, мечти, умения, етническа принадлежност, но толерантността и общите цели ги обединяват.

ОБЩИНА ЛОВЕЧ

На територията на Община Ловеч работят 4 културни института - Драматичен театър, Регионална библиотека „Проф. Б. Цонев“, Регионален исторически музей и Художествена галерия. За развитие и обогатяване на културния живот в общината допринасят 35 народни читалища, Общински духов оркестър и Клуб на дейците на културата.

Читалищата в повечето населени места са единствената културно-просветна институция, която реализира културен продукт. Те са място за общуване и участие в различни творчески

занимания на хора от различни възрастови, етнически и социални групи. В тях се провеждат различни мероприятия и занимания, в които се включват и лица от ромски произход.

Центърът за работа с доброволци към РБ „Проф. Беню Цонев“, в партньорство с Община Ловеч всяка година организира кампанията „Забавно лято“. Тя се провежда в Ловеч и населените места на територията на общината в периода от месец юни до месец септември. Кампанията е насочена към развитие на детското творчество и спорта и обхваща деца от различни етноси.

ОБЩИНА ЛУКОВИТ

През 2022 г. в Община Луковит се проведеха следните инициативи, с участието на роми.

1. ТРАДИЦИОННА ВЪЗПОМЕНАТЕЛНА ИНИЦИАТИВА ПРОВЕХОДА В ЛУКОВИТ ПО ПОВОД МЕЖДУНАРОДНИЯ ДЕН НА РОМИТЕ

По традиция фондация Bulgarian Aid Mission проведе възпоменателна инициатива по повод 8 април – Международен ден на ромите.

В сутрешните часове ученици от Луковит хвърлиха карамфили в река Златна Панега от централния мост на улица „Възраждане“.

Ритуалът е израз на почит към паметта на 500 000 загинали роми в Холокоста през Втората световна война. Той бе организиран от представителя на фондацията – Хайредин Янчев, който е и заместник-председател на сдружение „Национална мрежа на ромските трудови медиатори“. В събитието взе участие и дългогодишният кмет (1999-2011 г.) и почетен гражданин на Луковит – Петър Нинчев.

2. В ЛУКОВИТ СЕ ПРОВЕДЕ ХЕПЪНИНГ НА ТЕМА „ДЕНЯТ НА ЗЕМЯТА“

В изпълнение на проект „Мотивация за образование в Луковит“, BG05M2OP001-3.024-0001-C01, на 29 април 2022 г. на площад „Трети март“ в гр. Луковит се проведе хепънинг на тема „Денят на Земята“.

3. ЗА 1 ЮНИ ЦОП ПРОВЕЖДА ПРАЗНИЧЕН СЛЕДОБЕД СЪС ЗАНИМАНИЯ ПО ИНТЕРЕСИ

Центърът за обществена подкрепа (ЦОП) при Община Луковит се проведе празничен следобед по случай Международния ден на детето.

Социалните работници ЦОП подготвиха занимания по интереси за малчугани на възраст от 6 до 13 години.

4. ПЕТОКЛАСНИЦИ ПОСЕТИХА СГРАДАТА НА ОБЩИНА ЛУКОВИТ И РЕГИОНАЛНОТО ДЕПО ЗА НЕОПАСНИ ОТПАДЪЦИ

Посещението бе инициатирано от училището и се осъществи със съдействието на Местната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетни и непълнолетни.

5. МКБПМН ПРИ ОБЩИНА ЛУКОВИТ ОРГАНИЗИРА ЛЕКЦИИ ЗА ВРЕДАТА ОТ НАРКОТИЦИТЕ

По повод 26 юни – Международен ден за борба със злоупотребата и нелегалния трафик на наркотични вещества, в Луковит и Дерманци се проведеха лекции на тема „Видовете наркотици и вредата от тяхното използване“. Гост-лектор беше полк. Пламен Петров от Националната служба за охрана (НСО), който е и дългогодишен служител на МВР – отдел „Наркотици“. Той проведе изключително интересни и полезни информационно-образователни беседи с ученици от 7 до 12 клас на ОБУ „Неофит Рилски“ с. Дерманци, СУ „Ал. Константинов“ гр. Луковит и ПГСС „С. Румянцев“ гр. Луковит.

6. ЦЕНТЪРЪТ ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА ПОЗДРАВИ ПЪРВОКЛАСНИЦИ

Под мотото „Напред! Науката е слънце“ се проведе празнична среща на потребителите на Центъра за обществена подкрепа (ЦОП) при Община Луковит в следобедните часове на 15 септември. По случай откриването на новата учебна година по-големите ученици подариха на първокласниците ученически пособия и лакомства, с пожелание за успех и любов към науката.

7. УЧЕНИЦИТЕ ОТ ОБЩИНА ЛУКОВИТ СЕ ВКЛЮЧИХА В ЕВРОПЕЙСКИЯ ДЕН НА СПОРТА В УЧИЛИЩЕ ПОД МОТОТО „СПОРТ БЕЗ ОТПАДЪЦИ“

За поредна година училищата на територията на община Луковит се включиха в Европейския ден на спорта в училище. Координатор на програмата за България е сдружение „БГ Бъди активен“, като инициативата е част от кампанията NowWeMove и Европейската седмица на спорта. Тази година специална тема на мероприятиято бе “Зелено образование чрез спорт”.

8. УЧИЛИЩЕТО В БЕЖАНОВО ОТБЕЛЯЗА МЕЖДУНАРОДНИЯ ДЕН НА ТОЛЕРАНТНОСТТА

Под мотото „Ние сме толерантни“ протекоха изяви в Основно училище „Св. Св. Кирил и Методий“ с. Бежаново по случай Международния ден на толерантността 16 ноември.

Денят започна с наблюдаване и обсъждане на презентации по класове.

Отправени бяха позитивни послания чрез изработени и красиво подредени табла.

9. КОЛЕДНА УКРАСА ПОСТАВИХА В ЦЕНТЪРА ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА В ЛУКОВИТ

Акцията по украсяването се проведе по идея на социалните работници. В нея взеха участие десетокласници от СУ „Алеко Константинов“.

10. ПРОВЕДЕ СЕ ПРЕДСТАВИТЕЛНО СЪБИТИЕ ПО ПРОЕКТ „ПРОДЪЛЖАВАМЕ ЗАЕДНО“

Мероприятието се проведе на 7 декември 2022 г., в конферентния център на хотел „Дипломат Плаза“ в Луковит. Проектът на училището в Румянцево се реализира по програма „Учим заедно: Преодоляване на образователните трудности, причинени от пандемията“ на фондация „Заедно в час“, с финансовата подкрепа на фондация „Америка за България“. Неговата цел е да подкрепи директно учениците чрез предоставяне на възможност за подобряване на социално-емоционалните компетентности чрез включването им в учебните часове по всички предмети за начален етап. Създадени са школи за допълнителна подготовка за НВО – 7 клас по БЕЛ и математика.

11. ГРЕЙНАХА КОЛЕДНИТЕ СВЕТЛИНИ В ЛУКОВИТ

Кметът Иван Грънчаров включи коледните светлини в Луковит. В празничната церемония взеха участие ученици от НУ „Инж. Вълков“, СУ „Алеко Константинов“ и ПГСС „Сергей Румянцев“, читалищната фолклорна формация „Дилянка“, представители на общинския ученически съвет и мажоретен състав, сформирани по общински проект „Мотивация за образование в Луковит“. Церемонията беше съпътствана с коледен базар, включващ благотворителните каузи на ДГ „Звънче“, СУ „Алеко Константинов“ и ПГСС „Сергей Румянцев“.

12. СУ „АЛЕКО КОНСТАНТИНОВ“ СТАРТИРА УЧЕНИЧЕСКИ ПРАКТИКИ ПО ПРОЕКТ

Средно училище „Алеко Константинов“ гр. Луковит стартира практическата работа по проект BG05M2OP001-2.015-0001 "Ученически практики - 2", финансиран от Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“. Чрез дейностите се цели повишаване ефективността на партньорствата между осъществяващите професионална подготовка училища и работодателите за подобряване на практическите умения на учениците в съответствие със специфичните нужди на пазара на труда.

13. УЧЕНИЦИ СЕ ЗАПОЗНАХА С ПРОФЕСИЯТА НА ВЕТЕРИНАРНИЯ ЛЕКАР

Центърът за обществена подкрепа (ЦОП) при Община Луковит почете Международния ден на ветеринаря. Социалните работници организираха среща на ученици с д-р Пламен Банков. В посещението се включиха деветокласници от специалност „Агроекология“ при ПГСС „Сергей Румянцев“ и единадесетокласници от специалност „Помощник-възпитател“ при СУ „Алеко Константинов“.

14. ЦОП ОРГАНИЗИРА ПОРЕДНА СРЕЩА НА УЧЕНИЦИ С ЕКСПЕРТИ

Проведе се професионална среща, организирана от Центъра за обществена подкрепа (ЦОП) при Община Луковит. Деветокласници от СУ „Алеко Константинов“ посетиха Дирекция „Социално подпомагане“ в Луковит. Те се обучават по професия „Сътрудник социални

дейности“ и бяха запознати в резюме с естеството на работата от директора Севдалин Асенов и началника на отдел ИОХУСУ Таня Гетова.

15. ПЪРВИТЕ ЗА ГОДИНАТА КОЛЕДАРИ ПОСЕТИХА ОБЩИНА ЛУКОВИТ

Кметът Иван Грънчаров посрещна четвъртокласници от НУ „Инж. Вълков“, придружени от директора Геновева Цветкова. Коледарите на началното училище посетяха и образователни институции в града.

16. КМЕТЪТ ПОСРЕЩНА КОЛЕДАРИ И СУРВАКАРИ ОТ ТРИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ ИНСТИТУЦИИ

Коледари и сурвакари от три образователни институции гостуваха на кмета и общинската администрация. Традицията спазиха възпитаниците на Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“ с. Бежаново и ПГСС „Сергей Румянцев“ гр. Луковити малчуганите от Детска градина „Червената шапчица“ гр. Луковит.

17. УЧИЛИЩЕТО В БЕЖАНОВО ОТБЕЛЯЗА 175-ГОДИШНИНАТА ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ХРИСТО БОТЕВ

Основно училище „Св. св. Кирил и Методий“ в с. Бежаново почете 175-годишнината от рождението на великия поет и революционер Христо Ботев. Учениците по класове наблюдаваха и обсъждаха презентации, посветени на живота и делото на големия българин, останал завинаги в националната памет както с творчеството си, така и с революционното си дело.

18. ЦЕНТЪРЪТ ЗА ОБЩЕСТВЕНА ПОДКРЕПА ОРГАНИЗИРА ПРАЗНИЧНО МЕРОПРИЯТИЕ ПО СЛУЧАЙ ВАСИЛИЦА

Тематично мероприятие по случай утрешния празник Василица, наричан още Ромската Нова година, организира Центърът за обществена подкрепа (ЦОП) при Община Луковит. Събитието се проведе в изнесения общностен център в луковитския квартал „Изток“. В празничната програма се изяха ученици от 5 и 6 клас на СУ „Алеко Константинов“.

ОБЩИНА ТЕТЕВЕН

На територията на община Тетевен няма професионални културни институти. Дейността в това направление се осъществява от единадесет действащи читалища. Читалищата съхраняват, развиват и популяризират културните ценности на общината.

Читалища, като институция, има във всички населени места, но самостоятелни читалищни сгради има в Тетевен, Рибарица, Гложене, Български извор, Голям извор и Бабинци. В останалите населени места на територията на общината читалищна дейност се развива в пригодени бази, спортни зали или други предоставени за ползване помещения.

По програма МАТРА на Холандското правителство беше изграден Интернет център към НЧ „Съгласие 1869“ в Тетевен. Постепенно читалищата започнаха да се снабдяват със съвременна техника. Наред с осигурената посредством допълваща субсидия, вече е налице техническо осигуряване и по линия на Програма «Глобални библиотеки» - читалището в гр. Тетевен и читалищата в селата Глогово, Български извор, Черни Вит, Бабинци, Васильово и Рибарица.

Читалищата осъществяват основно събирателска дейност в областта на фолклора, като в селата Глогово, Градежница, Галата, Български извор, Рибарица, Черни Вит, Васильово, Голям извор и Гложене развиват т.нар. „изворен песенен фолклор“.

Съвместно с учебните заведения се организират различни културни и спортни инициативи, в които се включват и учениците от етническите малцинства.

В общината се провеждат следните по-важни културни празници и чествания:

- Национален празник на Република България – Освобождението на България от османско иго - 3 март;
- Майски празници – включват чествания от национален и местен характер; организиране на жива картина – в м. Костина, Рибарица – лобното място на Г. Бенковски;
- Празник на Тетевенската саламура;

- Празници от християнския календар – Йордановден, Ивановден, Покров Богородичен, храмов празник на манастира „Св. Пророк Илия“, храмов празник на църквата „Всях светих“, храмов празник на Гложенски манастир „Св. Георги Победоносец“ и др. храмове и църкви на територията на община Тетевен;
- Национален детски фолклорен събор – провежда се през 3 г.;
- Национални фолклорни събори в с. Черни Вит и Рибарица – провеждат се ежегодно;
- Национален конкурс-надпяване – в чест на народната певица Лалка Павлова;
- Традиционен тетевенски панаир и събори в други населени места – ежегодно;
- 1-ви ноември – Ден на Тетевен;
- Коледни празници – ежегодно;
- Кулинарни празници в с. Черни Вит, Голям Извор, Български Извор и Глогово.

Община Тетевен продължава да насърчава културното взаимодействие и многообразие. Всички проведени мероприятия в общината се отразяват на официалния сайт и на официалната фейсбук страница на общината.

Интеграцията на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация е активен двустранен процес на социално включване.

Достъпът до информация и услуги в общината се осъществява чрез няколко източника:

- Официален сайт на Община Тетевен и страница във Фейсбук;
- Регионална младежка мрежа със страница във Фейсбук;
- Център за информация и услуги на гражданите в Общинска администрация;
- Младежки медиатор по НП „Активиране на неактивни лица“, който има за цел да информира, мотивира и активира младежи, които не учат, не работят и не са регистрирани в БТ;
- Туристически информационен център със страница във Фейсбук;
- Общинска библиотека, оборудвана с компютърни конфигурации, мултимедия, принтери и др.;
- Медийни сайтове;
- Читалища;
- Дирекция „Бюро по труда“;
- Дирекция „Социално подпомагане“

ОБЩИНА ТРОЯН

Проведени 10 събития в Читалища, детски градини и училищата с преобладаващ брой представители на етническите малцинства за представяне на културата на ромската общност.

ОБЩИНА УГЪРЧИН

В партньорство с община Угърчин се осъществяват поредица от съвместни прояви, включени в календарните планове на читалищата, отразяващи значими събития, дати и специфични за региона обичаи с участието на музикални състави, певци, творци и изпълнители от общината. Създаване на условия за участие в културния живот на общината на всички етнически групи. Оказване на съдействие при организация на културните мероприятия свързани с бита, културата и традициите на отделните етноси. На територията на Община Угърчин има работещи 10 читалища, двете по-големи са Народно читалище «Вълчо Русковски - 1894» гр. Угърчин и Народно читалище «Въло Радев – 1926» с. Лесидрен. Съвместно с Община Угърчин и Народно читалище «Вълчо Русковски-1894» гр. Угърчин се развиват танцовата и театралната дейност и две групи за автентичен фолклор.

Деца от ромски произход участват в танцовия ансамбъл “Фаворит” при читалището и в други единични масови мероприятия по конкретни поводи. За поредни години се реализира инициативата Детски фестивал “Вярвай в чудесата. Във всички мероприятия и занимания през ваканционните дни участват деца от ромски произход.

През годините МКБППМН се утвърди не само като коригираща отклоненията от нормалното поведение в обществото на младите хора, но и със силната си превантивна дейност, която се изразява в кампании и организиране на събития, насочени към личностното развитие на децата и учениците. През изминалите 2 години Комисията организира конкурси от различно естество, насочени към учениците в училищното образование:

- Коледен конкурс за изработка на коледна картичка
- Конкурс за изработка на мартеница
- Коледен конкурс за изработка на коледна декорация
- Коледно тържество с дисководещ
- Всички участници в конкурсите бяха наградени символично а победителите -с парични и предметни награди.
- Комисията организира също:
- празник на 1-ви юни- със спортен полуден и забавление с парти и аниматор.
- Забавно лято-подсигурено едномесечно забавление за децата /юли или август/, като всеки ден от понеделник до петък децата са ангажирани с различни по естество забавление и игри, организират се също посещения на зоопарк, плувен басейн , увеселителен парк.
- Детски фестивал“ Вярвай в чудеса“ – реализираните дейности се осъществиха н он-лайн среда, предвид указаните мерки в COVID -19
- Лятно кино – прожекции разпределени по две на ден, по една за деца и една за възрастни. Дейността се осъществи в рамките на един месец;
- „Децата с въдица в ръка“ – излет на язовир „Сопот“

ОБЩИНА ЯБЛАНИЦА

Община Ябланица осъществява дейностите в сферата на културата на основата на европейските принципи за гарантиране на равни възможности за всички граждани и недопускане на дискриминация въз основа на различни признаци, включително етнически произход. Със своите политики на толерантност и отвореност Общината има готовност да продължи своята активна дейност за защита правата на човека, неговото материално и нематериално наследство, без да се засягат националните ценности, бит и традиция в името на цялостното духовно обогатяване. Политиките на община Ябланица за подкрепа и интегриране на граждани в уязвимо социално положение в сферата на културата става на базата на равен достъп на всички до обществения културен живот и културен продукт и съхранение и популяризиране на ромската култура и творчество.

Задачите в сферата на културата, включват прилагането на мерки за активно взаимодействие с ромските общности и създаване на условия за равен достъп на малцинствените общности до културния и социалния живот, както и създаването на условия за развитие на тяхната традиционна култура. За съжаление ромската общност не участва дейно в културния живот на града и общината. Изключение правят детските ромски групи към училищата и детската градина, в които малките деца ромчета се включват с желание до навършването на 13.14 годишна възраст и всичко приключва , тъй като ромският менталитет вече се появява и надделява над всичко.

Иначе културният живот в община Ябланица през 2022 г. бе богат и разнообразен, наситен с празнични събития, чествания на годишнини, местни ,национални и християнски празници. Читалище „Наука-1901“-гр. Ябланица е основното духовно средище на територията на общината, съхранило многовековните местни исторически и културни традиции. Читалището вече 120 години е огнище на духовността . Добре работи и читалището в с. Брестница , където функционират и са с добри изяви групи, съставени от ромски деца.

От две години се списва и отпечатва вестник „Ябланица днес“. Често в него намират място статии и снимки ,посветени на ромите или свързани с тях: за проекти по ромски програми; за инициативата да се изчисти от боклуците цял ромски квартал в общинския център, за ромски

деца от общинското училище ,гостували в Народното събрание и в австрийското посолство; за конкурса за здравен медиатор, който да е от ромски произход; рисунки на ромски деца от различни конкурси и др.

III. ЗАКЛЮЧЕНИЕ: ДОБРИ ПРАКТИКИ, ИЗВОДИ, ТРУДНОСТИ ПРИ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА МЕРКИТЕ, ПРЕДЛОЖЕНИЯ

В следствие на придобития опит до момента, интеграционните политики биха могли да се подобрят в няколко направления:

- Постоянна работа с родителите от ромски произход за промяна на виждането им за заобикалящия ги свят и за създаване на гражданско самосъзнание.
- Промяна на условията по предоставяне на социалните услуги за маргинализираните общности – да не разчитат единствено на социалните институции за осигуряване на базови потребности, а да създават и развиват умения, които да им дават възможност сами да се справят с проблемите си.
- Финансиране на дългосрочни дейности в сферата на образованието, чрез които да се осигури възможност за преодоляване на образователни затруднения при децата от маргинализираната общност.
- За да бъдат конкурентноспособни на пазара на труда. Представителите от етническата група трябва да придобият умения и компетенции, които да им осигурят възможност да започнат постоянна и стабилна работа.
- За изпълнението на общинския ПОблан за интеграция на роми няма предвиден финансов ресурс, а за всички заложили дейности и приоритети е необходимо да се разчита на общинския бюджет. Поради това обстоятелство работата по плана се затруднява и постиганите резултати почти винаги не са задоволителни и пълни.

Като препоръка бихме посочили община Априлци да се извади от шаблони с индекатори за ромско население, тъй като няма такова и да се добави село Златана Панега за община Ябланица.

Във връзка с представянето на информация от страна на общините за „Брой регистрирани деца, без личен лекар“ от РЗИ напомням, че те нямат точно разписани дейности в тази насока, а поскоро имат координиращи такива, предвид това моля да конкретизирате за следващите доклади от къде общините биха могли да се сдобият с такива данни.